

2023-04-17

511-157-2018

Beslut om utvidgning och delvis upphävande av naturreservatet Norrboda-Ugglan i Östhammars kommun

Beslut

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 4–6 §§ miljöbalken att utvidga naturreservatet Norrboda-Ugglan beslutat av länsstyrelsen 12 december 2017, dnr 511-3500-13, enligt bifogad karta, bilaga 1.

För det **tillkommande reservatsområdet** gäller beslutet om att bilda naturreservatet Norrboda-Ugglan, dnr 511-3500-13, bilaga 2, i sin helhet med syfte, skäl och föreskrifter enligt 7 kap. 4–6 och 30 §§ miljöbalken med följande tillägg:

Föreskrifterna kompletteras enligt följande (kompletteringar i grå ruta, kursiverad text kommer från ovan nämnda beslut och står endast med för förtydligande):

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, spång, mast eller annan anläggning eller anordning med undantag för

- *uppförande av stängsel vid beteshävd,*
- *att i samråd med reservatsförvaltaren uppföra jaktorn på nya platser, som ersättning för tidigare, inom område markerat på karta, bilaga 3,*

[...]

9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar, med undantag för

- *röjningsåtgärder i befintliga siktgator från jaktpass markerade på karta, bilaga 3, och jaktpass som ersätter tidigare enligt föreskrift A2,*

[...]

Det är förbjudet att utan länsstyrelsens tillstånd:

[...]

14. uppföra en enkel koja för vindskydd och förvaring inom område markerat på karta, bilaga 3,

[...]

2023-04-17

511-157-2018

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C gäller inte för

[...]

- servitutsinnehavare att utöva sin särskilda rätt inom ramen för befintliga servitut.

Vidare beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 7 § miljöbalken att beslutet om att bilda naturreservatet Norrboda-Uggulan, dnr 511-3500-13, delvis ska upphävas genom att nedanstående tillägg görs.

Länsstyrelsen beslutar med stöd av 7 kap. 6 § miljöbalken att följande föreskrifter ska gälla för **både det befintliga och det tillkommande reservatsområdet** (nya föreskrifter i grå ruta, kursiverad text kommer från ovan nämnda beslut och står endast med för förtydligande):

[...]

B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

[...]

5. tillfälliga upplag i samband med reservatets skötsel,
6. mekanisk bekämpning av invasiva eller för området främmande arter och stammar,
7. åtgärder i syfte att begränsa eller förhindra angrepp av åttatandad granbarkborre, som kan hota prioriterade bevarandevärden, genom utplacering av fällor eller fångstvirke, rotkapning av vindfällda granar, fällning av angripna granar och barkning. Infört fångstvirke får föras ut ur reservatet,

[...]

Länsstyrelsen upphäver den skötselplan som fastställdes i och med beslutet om bildandet av naturreservatet Norrboda-Uggulan och fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 5, för naturreservatets långsiktiga vård.

Beskrivning av det tillkommande området

Det tillkommande området utgörs till största delen av naturtyper som redan finns representerade inom naturreservatet. Gammal mossrik granskog av ris- och örttyp med bitvis stora inslag av asp dominerar tillsammans med hållmarkstallskog. Olika delar av området har olika brukningshistoria och bitvis är skogen tydligt påverkad av skogsbruksåtgärder samtidigt som andra delar av skogen hyser gott om gamla träd, död ved och arter som stor aspticka, vedtrappmossa och guckusko.

2023-04-17

511-157-2018

Strandlinjen inom det utvidgade området utgörs främst av klippor men det finns även inslag av moränstränder som på enstaka platser övergår i landhöjningsskog. Utvidgningen innefattar även flertalet gamla inägor i varierande grad av igenväxning och försumpning till följd av upphörd hävd och igenväxning av gamla diken. Mer utförliga områdesbeskrivningar finns i skötselplanen.

Den totala arealen som naturreservatet utökas med är ca 90,5 hektar varav 3,4 hektar utgörs av vatten. Naturreservatets totala areal efter utvidgningen är ca 149,3 hektar inklusive 3,4 hektar vatten.

Länsstyrelsens bedömningar

Norrboda-Ugglan utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt skogsområde med flera olika skogstyper vilka hyser en stor mångfald av växt- och djurarter. För att områdets värden ska bestå och stärkas behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som skulle innebära påtaglig skada på områdets naturvärden. Vidare behövs skötselinsatser för att naturvärdena ska bestå och stärkas. Länsstyrelsen finner därmed att det finns skäl att utvidga naturreservatet. Länsstyrelsen har i enlighet med 7 kap. 25 § miljöbalken prövat och funnit att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

Kustvattnet norr om utvidgningen är utpekad som ett Helcom Marine Protected Area (Gräsö-Singö Archipelago) inom ramarna för Helsingforskommissionen. Sverige har ställt sig bakom konventionen och antagit kommissionens begäran att områdenas värden ska säkerställas och att de ska ha godkända förvaltningsplaner. Syftet med bildandet av Norrboda-Ugglan är dock att vårda och bevara biologisk mångfald och naturtyper i terrestra miljöer och följaktligen har inga detaljerade beskrivningar eller skötselåtgärder tagits fram för de marina miljöerna inom naturreservatet. De dryga tre hektar havsytta som ingår i utvidgningen av Norrboda-Ugglan inkluderas främst av arronderingsskäl och för att underlätta förvaltningen av naturreservatet.

Länsstyrelsen bedömer att utvidgningen av naturreservatet Norrboda-Ugglan följer gällande riktlinjer för prioritering av naturreservatsskydd och Sveriges internationella åtaganden om skydd av biologisk mångfald, samt Sveriges miljö kvalitetsmål. Beslutet bidrar till att uppfylla miljö kvalitetsmålen *Levande skogar*, *Ett rikt växt- och djurliv* samt *Myllrande våtmarker*. Länsstyrelsen bedömer vidare att beslutet bidrar till att uppfylla flera av de av regeringen beslutade friluftsmålen, främst målen *Tillgång till natur för friluftsliv* och *Skyddade områden som resurs för friluftslivet*.

Delvis upphävande av beslut enligt 7 kap. 7 § miljöbalken

Länsstyrelsen inför tre nya föreskrifter (B5-B7) som ska gälla för hela reservatsområdet. Föreskrifterna får verkan i det befintliga reservatsområdet och innebär därmed ett delvis upphävande av beslutet om att bilda naturreservatet Norrboda-Ugglan, dnr 511-3500-13, bilaga 2. Ett sådant delvis upphävande får enligt 7 kap. 7 § första stycket miljöbalken endast meddelas av länsstyrelsen om det finns synnerliga skäl. De tre nya föreskrifterna (B5-B7) innebär att reservatsförvaltaren får

2023-04-17

511-157-2018

rätt att hålla tillfälliga upplag samt bekämpa invasiva arter och åttatandad granbarkborre. Länsstyrelsen bedömer att dessa åtgärder är nödvändiga för att kunna bekämpa hot mot prioriterade bevarandevärden. Länsstyrelsen bedömer att dessa föreskrifter behövs för att uppfylla syftet med naturreservatet och finner vid en samlad bedömning att rekvisiten om synnerliga skäl enligt 7 kap. 7 § miljöbalken första stycket således är uppfyllda.

I 7 kap. 7 § fjärde stycket miljöbalken anges att upphävande endast får ske om intrånget i naturvärden kompenseras. Länsstyrelsen finner att något intrång i reservatets naturvärden som motiverar compensation enligt fjärde stycket inte görs.

När det gäller de tillägg som görs i föreskrifterna och som gäller endast för det tillkommande området, bl.a. vad gäller servitutsinnehavares möjlighet att utnyttja sin särskilda rätt, finner länsstyrelsen att dessa tillägg är sådana att det inte är fråga om ett delvis upphävande av det tidigare beslutet. Detta eftersom tilläggen endast gäller det tillkommande området. Det krävs därför enligt länsstyrelsens mening inte synnerliga skäl för att besluta om dessa föreskrifter för det tillkommande området.

Hushållning med mark- och vattenområden

Naturreservatet berör ett riksintresse för naturvärden enligt 3 kap. 6 § miljöbalken samt det enligt 4 kap. 4 § miljöbalken, utpekade riksintresset i kustområdena och skärgårdarna från Arkösund till Forsmark. Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna.

Översiktsplan

I Översiktsplan 2016 för Östhammars kommun är området utpekade som skärgårdsområde där rekreation och friluftsliv är prioriterat. Länsstyrelsen bedömer att beslutet är förenligt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Konsekvensutredning vid regelgivning

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

Redogörelse för ärendet

Beslut om att bilda naturreservatet Norrboda-Ugglan fattades den 12 december 2017 med avsikt att ge området ett formellt skydd genom reservatets syfte, föreskrifter och fastställande av skötselplan. Ursprungligen föreslogs ett större område som reservat än det som då beslutades. Under våren 2018 övergick arbetet med att utvidga reservatsområdet till det nuvarande ärendet 511-157-2018. Under 2020-2022 genomfördes även en översyn av skötselplan och föreskrifter.

Skogsstyrelsen har beskrivit 6 nyckelbiotoper på sammanlagt runt 12,5 hektar och ett naturvärdesobjekt på ca 5,5 hektar inom det utvidgade reservatsområdet.

2023-04-17

511-157-2018

Avtal om ersättning

Avtal om intrångsansättning för aktuella delar av fastigheterna har tecknats med ägarna till fastigheterna Norrboda 2:32, 2:34, 2:35, 2:36, 4:23, 8:1, 14:1 och 13:6. Förhandling med fastighetsägare till Norrboda 2:33 pågår fortfarande. Uppdragen att värdera objekten och sköta förhandlingarna med markägare har utförts av auktoriserade konsultfirmor.

Inmätning av reservatsgräns

Reservatsområdet har under 2021-2022 mätts in av Skogsstyrelsen på uppdrag av länsstyrelsen.

Samråd

Samråd har enligt 25 och 25 a §§ förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Östhammars kommun och Skogsstyrelsen. Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket.

Sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., i oktober och november 2022 förelagts att inom en tid av sex veckor yttra sig över förslag till beslut om utvidgning av naturreservatet. Förslag till beslut har även remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Kungörelse

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidningen Upsala Nya Tidning.

Synpunkter på förslaget till beslut och länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter

Remissyttranden utan erinran mot beslut om utvidgning av naturreservatet har inkommit från Skogsstyrelsen, Sjöfartsverket och Östhammars Naturskyddsförening. Sveriges geologiska undersökning (SGU) och Östhammars kommun har avstått från att yttra sig.

Skanova (Telia Company AB) skriver att bolaget har teleanläggningar inom området och önskar att så långt som möjligt behålla befintliga teleanläggningar i nuvarande läge för att undvika olägenheter och kostnader som uppkommer i samband med flyttning. Tvingas Skanova vidta undanflyttningsåtgärder eller skydda telekablar för att möjliggöra utvidgning förutsätter Skanova att den part som initierar åtgärden även bekostar den. Vidare ställer bolaget en fråga om vad det innebär vid drift och underhåll av Skanovas nät för de delar som eventuellt kommer hamna inom reservatsområdet.

Länsstyrelsens bemötande av Skanovas (Telia Company AB) synpunkter

Länsstyrelsen har i reservatsbeslutet (dnr 511-3500-13, se bilaga 2) redan gjort undantag för underhåll av ledningar, bl.a. följande: *Föreskrifterna under A och C gäller inte för - åtgärder vid drift, underhåll och reparation av ledningsanläggningar och öppna skogsgator tillhörande ledningsanläggning.*

2023-04-17

511-157-2018

Vattenfall AB framför att de har samma synpunkter på förslaget om utvidgning som de synpunkter som bolaget framförde i samband med beslutet om att bilda reservatet (dnr 511-3500-13, se bilaga 2).

Länsstyrelsens bemötande av Vattenfall AB:s synpunkter

Länsstyrelsen har bemött Vattenfalls synpunkter i samband med reservatsbeslutet och hänvisar således dit (dnr 511-3500-13, se bilaga 2).

Naturvårdsverket tillstyrker länsstyrelsens förslag till beslut men framför samtidigt synpunkter som Naturvårdsverket anser behöver beaktas i den fortsatta handläggningen av ärendet. Angående det föreslagna undantaget till föreskrift A2: att i samråd med reservatsförvaltaren uppföra jaktorn på nya platser, som ersättning för tidigare, inom område markerat på karta, bilaga 3. Naturvårdsverket anser att begreppet samråd bör undvikas eftersom det saknar tydlig rättslig innebörd. Därtill kan lämpligheten i att stadga en samrådsplikt med förvaltaren ifrågasättas eftersom förvaltaren inte kan delegeras rätt att avgöra föreskrifternas omfattning. Föreskriften bör istället utformas som ett förbud mot att vidta en åtgärd utan länsstyrelsens tillstånd. Angående stycket om upphävande: "Vidare beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 6 och 7 §§ att beslutet om att bilda naturreservatet Norrboda-Ugglan, dnr 511-3500-13, delvis ska upphävas genom att följande föreskrifter ska gälla för både det befintliga och det tillkommande reservatsområdet.". Naturvårdsverket rekommenderar att detta stycke delas upp i två beslutsstycken, ett för det delvisa upphävandet (7 kap. 7 § första stycket) och ett för beslut med stöd av 7 kap. 6 §. Angående den föreslagna föreskriften B6 om bekämpning av invasiva eller främmande arter och stammar rekommenderar Naturvårdsverket formuleringen "bekämpning av invasiva eller för området främmande arter och stammar."

Länsstyrelsens bemötande av Naturvårdsverkets synpunkter

Angående det föreslagna undantaget till föreskrift A2. Föreskriften är redan förankrad med rättighetsinnehavare i reservatsområdet och står med i de av Naturvårdsverket godkända avtal om intrångsersättning som tecknats mellan berörda markägare och länsstyrelsen. Länsstyrelsen finner således det lämpligast att låta den gällande formuleringen stå kvar i det föreliggande beslutet om utvidgning. I övrigt har länsstyrelsen korrigerat beslutet efter Naturvårdsverkets synpunkter och förslag.

Ugglans vägförening framför i sitt yttrande följande. Ugglans vägförening ombesörjer underhåll av de vägar som förbinder fastigheterna i fritidshusområdet Ugglan med allmän väg (väg 1183). Medlemmarna utgörs av fastighetsägarna och underhållet bekostas genom medlemsavgifter. Fastigheterna har rätt att nyttja vägarna genom hävd sedan vägarna anlades i början av sjuttioalet. Föreningens vägar löper delvis genom det föreslagna reservatet. Föreningen stöder utvidgningen av naturreservatet med följande reservationer: Det får inte hindra underhåll av vägarna som grusning, snöröjning, dikning, röjning av sly och vindfällerna samt kvistning av träd och utmed vägen. Eventuella parkeringsplatser bör förläggas i direkt anslutning till väg 1183. Föreningen anser att om länsstyrelsen upprättar parkeringsplatser längs Ugglans vägar eller utför andra åtgärder som medför en ökning av trafiken ska föreningen kompenseras för extra underhållskostnader.

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

2023-04-17

511-157-2018

Länsstyrelsens bemötande av Ugglans vägförenings synpunkter

Länsstyrelsen vill hänvisa föreningen till punkt 5 i undantagen från föreskrifterna under A och C i beslutet om att bilda naturreservatet (se bilaga 2): *Föreskrifterna under A och C gäller inte för [...] - underhåll av befintlig väg*. Angående parkeringsplatser har länsstyrelsen föreslagit två platser som skulle kunna lämpa sig för besöksparkering (se under bilaga 5.1 Skötselplanskarta). En av platserna ligger i direkt anslutning till väg 1183 och en annan är belägen längre norrut ca 130 meter öster om väg 1183 utefter den mindre väg som löper där. Vid anläggande av parkering som kan beröra Ugglans vägförening kommer föreningen att kontaktas. Eventuella kostnader som skulle uppstå på grund av en eventuell ökad belastning till reservatet kan som regel oftast täckas av staten efter överenskommelse med väghållaren.

Upplands botaniska förening anser att utvidgningen av reservatet är väl motiverad och skriver att de höga naturvärdena knutna till kalkrika skogar på norra Gräsö får ett starkare skydd. Föreningen undrar bl.a. om det finns någon särskild anledning till varför ett antal arter i listorna för naturvårdsarter [på sida 8-10, bilaga 5] inte har markerats med ett "S". Föreningen anser att det har ett visst värde att ta med S:et för signalart även för dessa arter och hänvisar till att många av dem ligger i lägsta hotklassen, NT (nära hotad). Vidare framför föreningen att det, om möjligt, vore bra att tydligare ange på vilket sätt en besökande allmänhet förväntas förhålla sig till att bryggorna m.m. vid nordöstra stranden tillhör de sommarstugeägare som har tomt precis ovanför strandområdet. Föreningen undrar om besökare förväntas inte beträda de privata brygganläggningarna, på samma sätt som för stängslade tomter kring byggnader. I övrigt lämnar föreningen ett par detaljerade kommentarer och förslag på skötselplanen.

Länsstyrelsens bemötande av Upplands botaniska förenings synpunkter

Angående signalartsbegreppet har länsstyrelsen valt att följa samma principer som används av Skogsstyrelsen. Per definition används begreppet endast för de skogliga indikatorarter som inte är rödlistade. Angående de privata bryggorna regleras inte dessa i reservatsföreskrifterna. Allmänhetens tillträde till bryggorna får därför ske på allemansrättsliga grunder och i enlighet med övrig lagstiftning. Det innebär huvudsakligen att allmänheten kan bevista bryggorna om detta inte stör hemfridszonen. Allmänheten får dock inte nyttja en anordning/anläggning på ett sådant sätt att rättighetsinnehavaren (t.ex. servitutsinnehavaren för bryggan) hindras från att själv nyttja den. Länsstyrelsen finner inte anledning att förtydliga formuleringen i skötselplanen då planen främst riktar sig till reservatsförvaltaren. Vad gäller föreningens övriga mer detaljerade kommentarer till skötselplanen har länsstyrelsen till stor del infört föreningens förslag till justeringar i planen.

Lena Wickman har inkommit med ett förslag till alternativ dragning av en stigsträcka vid hennes tomt.

Länsstyrelsens bemötande av Lena Wickmans synpunkter

Länsstyrelsen har på skötselplanskartan (underbilaga 5.1) justerat stigdragningen efter Lenas synpunkter. Länsstyrelsen vill också poängtera att stigdragningarna på kartan är tänkta som förslag till reservatsförvaltaren och är därför inte helt exakta. I slutändan är det upp till reservatsförvaltaren att bestämma stigens faktiska sträckning.

Övriga remissinstanser har inte inkommit med något yttrande.

2023-04-17

511-157-2018

Upplysningar

Föreskrifterna under C (se bilaga 2), enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Länsstyrelsen Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

Flatön utgör Natura 2000-område enligt 7 kap. 27 § miljöbalken. Av 7 kap. 28a § första stycket miljöbalken framgår bland annat att tillstånd krävs för att bedriva verksamheter eller vidta åtgärder som på ett betydande sätt kan påverka miljön i Natura 2000-områden.

I 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) anges bland annat att länsstyrelsen ansvarar för tillsynen ifråga om naturreservat. Ansvar kan enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken utdömas för brott mot områdesskydd och förseelse mot områdesskydd. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

I 4 § skogsvårdslagen (1979:429) anges bland annat att bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte ska tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär till exempel att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Generella bestämmelser utöver reservatsföreskrifterna

I 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor anges bland annat följande. När en räddningsinsats är avslutad ska räddningsledaren om möjligt informera ägaren av, eller nyttjanderättshavaren till, den egendom som räddningsinsatsen har avsett om behovet av bland annat bevakning. Om ingen bevakning kommer till stånd, trots att det behövs med hänsyn till risken för nya olyckor, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

I 11 kap. miljöbalken finns bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar. För vattenverksamhet kan det krävas tillstånd eller anmälan. Grävning, muddring, sprängning, anläggande av bryggor, bortledning av ytvatten, markavvattning, dämning eller andra åtgärder inom vattenområdet kan vara vattenverksamhet. Bestämmelser om vattenverksamhet och vattenanläggningar finns också i lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg och bon är fredade enligt jaktlagen

2023-04-17

511-157-2018

(1987:259).

Vissa växt- och djurarter är fridlysta enligt artskyddsförordningen (2007:845).

Enligt Transportstyrelsens föreskrifter (TSFS 2015:10) om ändring i Transportstyrelsens föreskrifter och allmänna råd (2010:96) om åtgärder mot förorening från fartyg, är det, med några undantag, förbjudet att släppa ut toalettavfall inom Sveriges sjöterritorium.

Fornlämningar är skyddade enligt kulturmiljölagen (1988:950).

I terrängkörningslagen (1975:1313) finns bestämmelser om körning i terräng med motordrivet fordon.

I sjötrafikförordningen (1986:300) finns bestämmelser om trafik i och på vatten.

I förordningen (1993:1053) om användning av vattenskoter och i Länsstyrelsens i Uppsala län föreskrifter om avgränsning av allmänna farleder för vattenskoterkörning och områden där körning med vattenskoter får användas i Uppsala län (beslut dnr 523-8320-06), regleras användande av vattenskoter.

I (delar av reservatet) gäller utvidgat strandskydd 300 meter enligt 7 kap. 14 § miljöbalken och Länsstyrelsen Uppsala läns beslut (dnr 511-2628-14).

Förordning (1994:1716) om fisket, vattenbruket och fiskerinäringen.

Fiskeriverkets föreskrifter (FIFS 2004:36) om fiske i Skagerrak, Kattegatt och Östersjön.

Hur man överklagar beslutet

Detta beslut kan överklagas hos regeringen, se bilaga 6.

De som medverkat i beslutet

Beslut har fattats av vikarierande landshövding Cecilia Magnusson med naturvårdshandläggare Johan Lilja som föredragande. I den slutliga handläggningen har även vikarierande länsråd Kristina Jansson, avdelningschef Lennart Nordvarg, enhetschef Artur Larsson, länsjurist Emilia Sjödahl, planhandläggare Märta Alsén och antikvarie Lennart Swanström medverkat.

Denna handling har godkänts digitalt och saknar därför namnunderskrifter.

2023-04-17

511-157-2018

Bilagor

1. Beslutskarta
2. Beslut om bildande av naturreservatet Norrboda-Ugglan, dnr 511-3500-13
3. Föreskriftskarta
4. Översiktskarta
5. Skötselplan, med underbilaga
6. Hur man överklagar beslutet

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

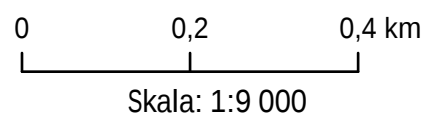
11(12)

2023-04-17

511-157-2018

Sändlista

Denna version saknar sändlista.

Bilaga 2.

Försättsblad

LÄNSSTYRELSEN
UPPSALA LÄN

Beslut

1(14)

2017-12-12

Dnr: 511-3500-13

Naturreservatet

Norrboda-Ugglan

Östhammars kommun

- Beslut
- Beskrivning av naturreservatet
- Länsstyrelsens bedömningar
- Redogörelse för ärendet
- Upplysningar
- Uppgifter om naturreservatet
- Bilagor

Bildande av naturreservatet Norrboda-Ugglan i Östhammars kommun

BESLUT

Länsstyrelsen förklarar med stöd av 7 kap. 4 § miljöbalken det område som utmärkts på bifogad karta, bilaga 1, som naturreservat.

Beslutet riktar sig till var och en, fastighetsägare och innehavare av särskild rätt, vars rättigheter att använda mark- och vattenområden berörs inom reservatsområdet. Naturreservatets namn ska vara Norrboda-Ugglan.

Syftet med naturreservatet

Syftet med naturreservatet är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av område för friluftslivet.

Områdets skärgårdsskogar och andra ingående naturtyper samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald, fågelfauna, kärlväxtflora, mossflora och svampflora ska bevaras.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade huggningar och röjningar,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- genomföra åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Skälen för beslutet

De prioriterade bevarandevärdena i naturreservatet utgörs av skog med naturskogskaraktär och skärgårdsskog. Hela området bär tydliga kulturspår men idag är dock skogen i stora delar mer naturskogslig. Här finns höga naturvärden knutna till gamla grova träd, framförallt tallar och aspar, samt liggande död ved av olika trädslag. Jordmånen är kalkrik vilket ger en mycket rik flora med bland annat orkidéer.

Gamla barrträd, gamla aspar, gamla solexponerade tallar, död ved samt äldre hamlade lövträd är prioriterade strukturer. Ett flertal skyddsvärda arter är knutna till de prioriterade naturtyperna och strukturerna, till exempel guckusko, strävlost, brunskafad blekspik, västlig njurlav, ädellav, aspfjädermossa och liten hornflikmossa.

Det som kan påverka områdets värden negativt är bland annat skogsbruk, igenväxning, gödslingspåverkan, störd hydrologi samt exploatering i form av bebyggelse,

kraftledningar, master, vägar m.m. För att bevara och stärka områdets naturvärden behöver föreskrifter införas mot bland annat skogsbruk och andra exploateringsåtgärder. Skötselinsatser behövs för att stärka en del av naturvärdena.

Föreskrifter

För att uppnå och tillgodose syftet med naturreservatet beslutar Länsstyrelsen med stöd av 7 kap. 5, 6 och 30 §§ miljöbalken samt 22 § första stycket förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. att nedan angivna föreskrifter ska gälla för naturreservatet.

A. Föreskrifter enligt 7 kap 5 § andra stycket miljöbalken om inskränkning i rätten att använda mark- och vattenområden

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. bedriva täkt eller annan verksamhet som förändrar reservatsområdets topografi, yt- eller dräneringsförhållanden såsom att gräva, spränga, muddra, schakta, plöja, dämna, nydika, underhållsrensa dike, skyddsdika eller på annat sätt föra bort vatten, utfylla, tippa, markbereda, bryta stubbar eller utföra annan markbearbetning,
2. uppföra byggnad eller anlägga väg, parkeringsplats, spång, mast eller annan anläggning eller anordning med undantag för
 - uppförande av stängsel vid beteshävd,
3. dra fram ny mark- eller luftledning eller ledning i vatten,
4. framföra motordrivet fordon med undantag för körning
 - på vägar och parkeringsplatser,
 - med mindre fordon för uttransport av fäلت klövvilt,
5. anordna upplag,
6. använda kemiska eller biologiska bekämpningsmedel,
7. tillföra kalk, växtnäringsämnen eller andra ämnen,
8. sätta upp eller upplåta plats för skylt eller liknande,
9. avverka, röja, så, plantera eller utföra annan skogsbruksåtgärd, eller på annat sätt skada eller föra bort levande eller döda träd eller buskar, med undantag för
 - röjningsåtgärder i befintliga siktgator från älgpäss,
10. sätta upp saltsten eller utfodra vilt med undantag för

2017-12-12

Dnr: 511-3500-13

- stödåtgärder för hotad eller missgynnad art som utförs på uppdrag av Länsstyrelsen,
- saltsten i hagar som betas av tamdjur,

11. införa för trakten främmande växt- eller djurart/ras med undantag för
- tamboskap i samband med beteshävd.

Det är förbjudet att utan Länsstyrelsens tillstånd:

12. inom sidoområde som tillhör ledningsgata, fälla träd som är farliga för ledningen eller utföra annan skogsbruksåtgärd som behövs av säkerhetsskäl,
13. utföra underhåll av mast såsom trädfällning, grävning och terrängkörning i mastens närhet.

Föreskrifter nedan under punkt C gällande allmänheten gäller även markägare och innehavare av särskild rätt med undantag för åtgärder som är nödvändiga för att kunna utöva sin särskilda rätt, t.ex. jakt.

- B. Föreskrifter enligt 7 kap 6 § miljöbalken angående förpliktelser för ägare och innehavare av särskild rätt till fastigheten att tåla visst intrång
-

Ägare och innehavare av särskild rätt ska tåla att följande anordningar utförs och att följande åtgärder vidtas:

1. utmärkning av reservatets gränser, markering av stigar och leder samt uppsättning av informationstavla eller informationsskyltar som berör reservatet,
2. anläggande och underhåll av parkeringsplats enligt bilaga 2, stigar och leder, rastplatser, sittbänkar, eldstäder och vedförråd,
3. naturvårdsinriktad röjning och huggning, skapande av död ved, hamlande av träd, stängsling, skogsbete i hela reservatet,
4. undersökningar av djur-, växt- och svamparter och andra naturförhållanden.

Dessutom ska markägaren tåla att ovanstående åtgärder utförs av förvaltaren av naturreservatet eller den som förvaltaren uppdrar åt.

C. Ordningsföreskrifter enligt 7 kap 30 § miljöbalken om rätten att färdas och vistas inom naturreservatet

Det är förbjudet att inom naturreservatet:

1. insamla insekter eller andra ryggradslösa djur med undantag kollekt av enstaka individer för artbestämning,
2. elda på annan än av Länsstyrelsen särskilt iordningställd plats,
3. ställa upp motordrivet fordon, husvagn eller släpvagn eller liknande annat än tillfälligt på iordningställd parkeringsplats,
4. sätta upp permanenta markeringar, skylt eller liknande,
5. utan Länsstyrelsens tillstånd använda området för organiserade tävlings- eller övningsändamål, lägerverksamhet eller motsvarande.

Undantag från föreskrifterna

Föreskrifterna under A och C gäller inte för

- förvaltaren av naturreservatet, eller den som förvaltaren uppdrar åt, att genomföra de åtgärder som behövs för att tillgodose syftet med naturreservatet och som framgår av föreskrifterna under B ovan,
- Länsstyrelsen, eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare, att i uppföljnings- eller miljöövervakningssyfte utföra inventeringsverksamhet, nödvändig insamling av bestämningsmaterial, eller annan dokumentation av växt- och djurliv inom naturreservatet,
- genomförande av biologiska undersökningar som inte skadar bevarandevärdena. För sådana undersökningar krävs dock Länsstyrelsens tillstånd,
- åtgärder vid drift, underhåll och reparation av ledningsanläggningar och öppna skogsgator tillhörande ledningsanläggning,
- underhåll av befintlig väg,
- nödvändiga åtgärder i samband med brandbekämpning.

Skötselplan

Länsstyrelsen fastställer i enlighet med 3 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. bifogad skötselplan, bilaga 4, för naturreservatets långsiktiga

2017-12-12

Dnr: 511-3500-13

vård. Skötselplanen är av enklare slag då detta beslut om bildande av Norrboda-Ugglan är ett delbeslut. Länsstyrelsen arbetar aktivt med fortsatta diskussioner om reservatsbildning i området i syfte att ytterligare utöka naturreservatet. När arbetet med reservatsbildning i närområdet är klart avser Länsstyrelsen att ta ett nytt reservatsbeslut och då även fastställa en mer detaljerad skötselplan för hela området.

BESKRIVNING AV NATURRESERVATET

Naturreservatet är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Skogen utgörs huvudsakligen av gammal, mossig granskog av ris- och örttyp samt hållmarkstallskog. Fältskiktet på högre, torrare partier domineras av ris, medan det i fuktiga svackor ersätts av örtrik, ibland kalkrik, vegetation med bl.a. blåsippa, vårärt, sårläka och guckusko. Inslaget av asp är bitvis stort, både äldre träd och yngre successioner. I området förekommer landhöjningsskog nära havet, sumpblandskogar, tallmossar och små kärr. De flesta kärr är bevuxna med bladvass och har en moss- och fältvegetation som indikerar mellanrikt eller rikt kärr. Rester av gamla trädgårdsgårdar och ängslador samt flera gamla, hamlade träd; lönn, ask, oxel, björk och asp är kulturspår som vittnar om att delar av området tidigare sett annorlunda ut. Små inägomarker har brukats och plockhuggning och bete har förekommit i skogen. Även om skogsbiotoperna har ett förflutet som hävdade miljöer, har igenväxningen ofta gått så långt att de hävdberoende naturvärdena ersatts av andra. Skogen har skötts extensivt under lång tid och vissa delar är idag av naturskogskaraktär med död ved och gamla träd. I några bestånd finns riktigt gamla träd med granar som är upp till 190 år gamla och tallar som är över 300 år. Området är även hydrologiskt intressant eftersom gamla diken har växt igen och markerna börjar åter försumpas.

Området är starkt skyddsvärt i ett länsperspektiv eftersom det består av stora arealer gammal, sammanhängande skog. Området hyser dessutom många skyddsvärda arter.

LÄNSSTYRELSENS BEDÖMNINGAR

Norrboda-Ugglan utgör ett från naturvårdssynpunkt mycket värdefullt skogsområde med flera olika skogstyper vilka hyser en stor mångfald av växt- och djurarter. För att områdets värden ska bestå, behöver området undantas från skogsproduktion och annan exploatering som skulle innebära påtaglig skada på områdets naturvärden. Vidare behövs skötselinsatser för att naturvärdena ska bestå och stärkas. Länsstyrelsen har bedömt att området därför bör förklaras som naturreservat.

Länsstyrelsen bedömer att beslutet bidrar till att uppfylla miljökvalitetsmålen Biologisk mångfald, Ett rikt växt- och djurliv samt Levande skogar genom att 57

2017-12-12

Dnr: 511-3500-13

hektar skyddsvärd produktiv skogsmark undantas från skogsproduktion och ges ett långsiktigt skydd.

Delar av området är utpekade som BSPA-område (Gräsö-Singö) inom ramarna för Helsingforskommissionen (HELCOM). Sverige har ställt sig bakom konventionen och antagit kommissionens begäran att BSPA-områdenas värden ska säkerställas och att de ska ha godkända förvaltningsplaner.

I Länsstyrelsens och Skogsstyrelsens regionala strategi för formellt skydd av skog från 2006 ingår naturreservatet i värdestrakten Norra Gräsö.

Länsstyrelsen bedömer att detta beslut är förenligt med en från allmän synpunkt lämplig användning av mark- och vattenresurserna samt med den för området gällande kommunala översiktsplanen.

Länsstyrelsen bedömer att inskränkningarna i enskilds rätt att använda mark eller vatten inte går längre än som krävs för att syftet med skyddet ska tillgodoses.

I enlighet med vad som sägs i 4 och 5 §§ förordningen (2007:1244) om konsekvensutredning vid regelgivning, bedömer Länsstyrelsen att föreskrifterna enligt 7 kap. 30 § miljöbalken innebär så begränsade kostnadsmässiga och andra konsekvenser att det saknas skäl för en konsekvensutredning av regelgivningen.

REDOGÖRELSE FÖR ÄRENDET

Ärendets beredning

Ett ärende att bilda naturreservat av värdefulla skogar på norra Gräsö initierades år 2000 då fastigheter i det nuvarande reservatet Norrboda-Jomale avverkningsanmäldes. Vid Länsstyrelsens kompletterande inventeringar i området befanns flera skogar omkring Norrboda hysa stora naturvärden och flera av dessa, däribland Norrboda-Ugglan, var lämpliga som naturreservat. Skogsstyrelsen hade även nyckelbiotopsklassat två områden på ca 25 ha inom fastigheten Norrboda 2:9. Vid kontakt med markägare i Norrboda-Ugglan bestämdes dock 2006 att skjuta upp arbetet med reservatsbildning tillsvidare.

Under 2013 anmäldes en föryngringsavverkning till Skogsstyrelsen på fastigheten Norrboda 2:9 och Länsstyrelsen återupptog förhandling om markåtkomst. Området besöktes samtidigt av Skogsstyrelsen som klassade ytterligare ett separat område på sammanlagt 21 ha som nyckelbiotop. Under 2014 tecknades avtal om intrångsersättning för aktuella delar med ägarna till fastigheten Norrboda 2:9.

Samråd har enligt 26 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m. ägt rum med Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten, samt enligt 25 § samma förordning med Skogsstyrelsen och Östhammars kommun.

2017-12-12

Dnr: 511-3500-13

Lantmäteriet har gjort en utredning av fastigheter, samfälligheter och rättigheter i området i november 2017.

Markägare och andra sakägare har, enligt 24 § förordningen (1998:1252) om områdesskydd enligt miljöbalken m.m., under september 2017 förelagts att inom en tid av en månad yttra sig över förslag till beslut om bildande av naturreservatet. Förslaget till beslut har dessutom remitterats till berörda myndigheter och organisationer.

Reservatsområdet kommer att mätas in av Skogsstyrelsen.

Synpunkter på förslaget till beslut och Länsstyrelsens bemötande av inkomna synpunkter
Remissyttranden utan erinran mot bildande av naturreservatet har inkommit från Skogsstyrelsen, Svenska kraftnät och Skanova. Försvarsmakten och Fortifikationsverket har inkommit med ett yttrande.

SGU avstår från att yttra sig i ärendet.

Lantmäteriet anser att gränsen mot vattnet bör läggas utefter befintlig strandlinje i stället för fastighetsgräns i och med att fastigheten även har vattenområdet enligt 1:5 jordabalken. Länsstyrelsen håller med om att en rakare gräns vore mer praktiskt, men ändrar inte reservatsgränsen i detta skede eftersom beslutet gäller ett delbeslut och ytterligare mark tillkommer. När hela naturreservatet ska beslutats kommer gränserna mot vattnet justeras. Lantmäteriet önskar att beslutshandlingarna nämner att reservatet ska mätas in av skogsstyrelsen och redovisning av vilka fastigheter och ev. rättigheter som är berörda. Länsstyrelsen har lagt till denna information i beslutet. Långsiktigt anser Lantmäteriet dessutom att det är bra om de noggrannare reservatskartor som upprättas efter länsstyrelsens beställda inmätningar även blir del av beslutskartan. Detta eftersträvas även av Länsstyrelsen.

Vattenfall Eldistribution AB har yttrat sig och har som önskan att komplettering sker så att undantagen i reservatsföreskrifterna inte bara gäller återkommande drift- och underhållsarbeten utan även förnyelsearbeten på ledningarna i området. En justering har gjorts i föreskrifterna genom att skapa ett generellt undantag från A- och C-föreskrifterna för drift, underhåll och reparation av ledningsanläggningar och öppna skogsgator tillhörande ledningsanläggning. Utöver det har tillståndsplikt gällande avverkning i sidoområden tillförts A-föreskriften. Att helt undanta förnyelsearbete från föreskrifterna anser Länsstyrelsen inte möjligt då en ombyggnation kan innebära negativ påverkan på marken och dess naturvärden. Vid sådant arbete får istället dispens för ombyggnation sökas.

Östhammars kommun anser att syftet med naturreservatet stämmer in med kommunens önskade mark- och vattenanvändning. I kommunens översiktsplan pekas området ut som skärgårdsområde där fritid och rekreation är prioriterat. Östhammars kommun bedömer även att önskvärd dialog har genomförts med markägare. De ser även positivt på inriktningen att delar av reservatet gärna ska skötas med bete, vilket möjliggör för markägare att delta i skötseln av reservatet samt att göra området tillgängligt för

2017-12-12

Dnr: 511-3500-13

allmänheten med hjälp av parkering, skyltning och skötsel av stigar. Området ligger intill Örskärssund, vilket förvaltas av kommunen och är ett av 10 utpekade prioriterade besöksmål på Gräsö. Vid bildandet av naturreservatet är det därför viktigt att låta platserna stärka varandra.

Upplandsstiftelsen har yttrat sig med synpunkter över åtgärder och bevarandemål i skötselplanen. Länsstyrelsen har arbetat in delar av dessa synpunkter.

Upplands botaniska förening finner att skogsområdet som ska skyddas som reservat är mycket rikt på ovanliga och artrika naturmiljöer och att bildandet av reservat är väl motiverat. Föreningen tycker att det om möjligt skulle vara lämpligt att sköta äldre inägor med slätter. Länsstyrelsen håller med om att slätter skulle vara gynnsamt för inägornas naturvärden, men då dessa är små har det inte prioriterats att använda de begränsade resurser som finns till slätter. Föreningen föreslår utöver detta några förtydliganden i skötselplanen, vilka Länsstyrelsen till stor del infört.

Därutöver har mindre justeringar i C-föreskrifterna gjorts genom att ta bort föreskrift C1, C4 och C5 som redan regleras via annan lagstiftning, samt andra mindre ändringar och kompletteringar i beslut och skötselplan.

UPPLYSNINGAR

Föreskrifterna under C ovan, enligt 7 kap. 30 § miljöbalken om rätten att färdas, vistas och om ordningen i övrigt inom naturreservatet, gäller omedelbart, även om de överklagas.

Den som vill göra anspråk på ersättning eller kräva inlösen av fastighet ska väcka talan hos mark- och miljödomstolen mot staten inom ett år från det att beslutet på vilket anspråket grundas har vunnit laga kraft vid påföljd att rätten till ersättning eller inlösen annars går förlorad.

Beslutet kungörs i Uppsala läns författningssamling. Kungörelse införs även i ortstidning Upsala Nya Tidning.

Länsstyrelsen i Uppsala län är förvaltare av naturreservatet.

Naturreservatet ingår i ett större område klassat som riksintresse för naturvård enligt MB 3 kap 6 § och ska därmed skyddas mot åtgärder som påtagligt kan skada naturmiljön.

Området har ett utvidgat strandskydd, enligt MB 7 kap 13–18 §§, d.v.s. 300 m på land och i vatten (beslut dnr. 511-2628-14).

Länsstyrelsen ska enligt 2 kap. 8 § miljötillsynsförordningen (2011:13) utöva operativ tillsyn över att naturreservatets föreskrifter följs. Enligt 29 kap. 2 och 2a §§ miljöbalken gäller bl.a. att brott mot föreskrift som meddelats med stöd av 7

2017-12-12

Dnr: 511-3500-13

kap. miljöbalken kan medföra straffansvar. Har någon vidtagit åtgärd i strid mot meddelad föreskrift, kan Länsstyrelsen enligt 26 kap. 9 och 14 §§ miljöbalken vid vite förelägga om rättelse.

Enligt 4 § skogsvårdslagen (1979:429) ska bestämmelser i denna lag eller med stöd av lagen meddelade föreskrifter inte tillämpas i den mån vad där sägs strider mot föreskrifter för naturreservatet. Det innebär t.ex. att eventuella vindfällan och stormskadad skog lämnas orörda.

Enligt 3 kap. 9 § lagen (2003:778) om skydd mot olyckor har, efter en eventuell brand, ägaren eller nyttjanderättshavaren ansvar för bevakning i den utsträckning som har beslutats av räddningsledaren efter avslutad räddningsinsats. Behövs bevakning med hänsyn till risken för ny brand men uteblir bevakningen, får räddningsledaren utföra bevakningen på ägarens eller nyttjanderättshavarens bekostnad.

Länsstyrelsen kan meddela dispens från föreskrifter om det finns särskilda skäl och om det är förenligt med förbudets eller föreskriftens syfte.

Utöver föreskrifterna för naturreservatet gäller också generella bestämmelser till skydd för naturmiljön, till exempel:

- Körning i terräng med motordrivet fordon enligt terrängkörningslagen (1975:1313),
- Fridlysning av vilda fåglar och däggdjur samt deras ägg, ungar och bon enligt jaktlagen (1987:259). Vissa andra växt- och djurarter är fridlysta enligt 8 kap. miljöbalken och artskyddsförordningen (2007:845),
- Vid rensning eller underhåll av diken gäller de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap miljöbalken (1998:808),
- Fornlämningar är skyddade enligt 2 kap. kulturmiljölagen (1988:950).

UPPGIFTER OM NATURRESERVATET

Naturreservatets namn	Norrboda-Ugglan
NVR-id	2014267
Länsstyrelsens objektnr.	0382-02-165
Kommun	Östhammar
Distrikt	Gräsö
Lägesbeskrivning	Området är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 3
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 686646, Y: 6711811
Kartblad Index 100 km	67G

Kartblad Index 5 km	67G 1i SO
Naturgeografisk region	25a Roslagens kust/skärgård
Huvudsaklig objektkategori	K, Kust och skärgård
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Ägarkategori	Privat
Fastighet	Norrboda 2:9 (del av)
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut 03-GRÄ-627 (brunn) Avtalsservitut D201500144545:1.1 (kraftledning)
Areal	Totalareal: 58.8 hektar. Hela arealen utgörs av landareal.
Naturtyper (enligt KNAS)	Granskog 3.5 ha Tallskog 12.5 ha Triviallövskog med ädellövsinslag 0.2 ha Impediment 9.0 ha Triviallövskog 5.2 ha Ädellövskog 0.1 ha Lövblandad barrskog 8.9 ha Barrblandskog 18.0 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Du kan överklaga beslutet

Se bilaga 5.

De som deltagit i beslutet

Beslut i detta ärende har fattats av landshövding Göran Enander. I den slutliga handläggningen deltog även länsråd Johan von Knorring, chef för miljöavdelning Lennart Nordvarg, chef för naturvårdsenheten Kalle Mälson, länsassessor Mikaela Öster, planhandläggare Johanna Boman och naturvårdshandläggare Cecilia Käll, föredragande.

Denna handling är godkänd i Länsstyrelsens elektroniska system och har därför ingen namnunderskrift.

BILAGOR

1. Beslutskarta 1
2. Beslutskarta 2
3. Översiktskarta
4. Skötselplan med bilagor
5. Hur man överklagar

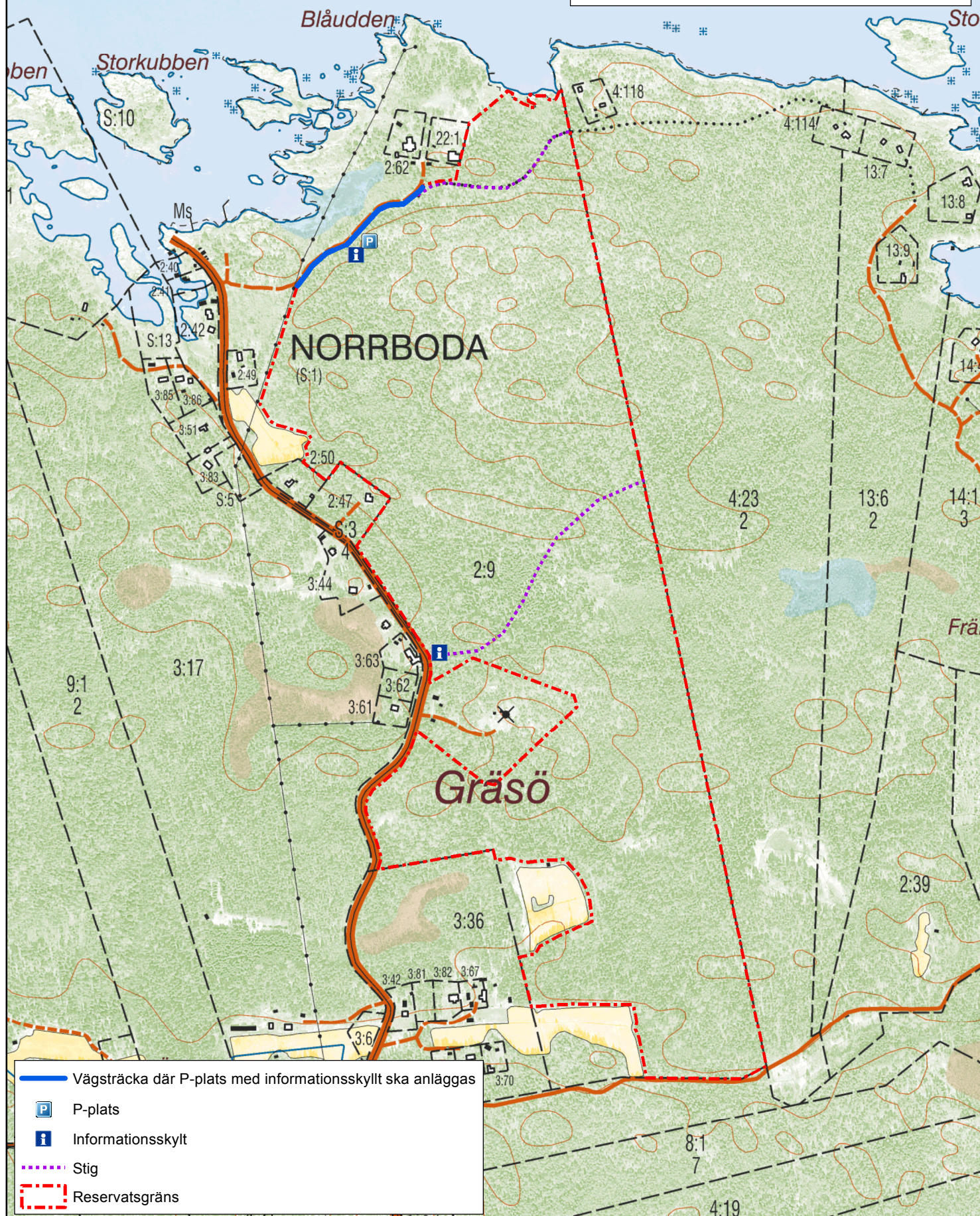
Örskärssundet

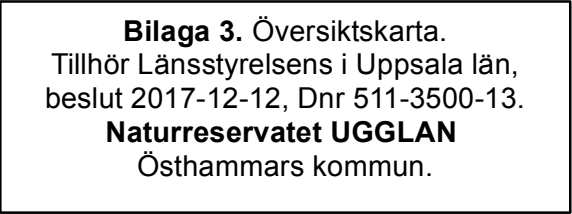
Bilaga 1. Beslutskarta 1
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2017-12-12, dnr 511-3500-13.
Naturreseptat NORRBODA-UGGLAN
Östhammars kommun.

Örskärssundet

Bilaga 2. Beslutslista 2
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2017-12-12, dnr 511-3500-13.
Naturreseptat NORRBODA-UGGLAN
Östhammars kommun.

Skötselplan för naturreservatet

Norrboda-Ugglan

Östhammars kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Uppgifter om naturreservatet	4
Allmän beskrivning.....	4
Historisk och nuvarande markanvändning	5
Områdets bevarandevärden.....	6
Biologiska värden.....	6
Kulturhistoriska värden.....	9
Värden för friluftslivet	9
Prioriterade bevarandevärden	9
KÄLLFÖRTECKNING	11
PLANDEL	12
Övergripande skötsel	12
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	12
Skötselområde A: Ört- och kalkrik barrskog med inslag av lövträd – 58.8 ha.....	12
Anordningar för friluftslivet.....	13
Upplysningar.....	14
Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar	14
Stängsel och staket	14
Jakt.....	14
UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER.....	14
UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL	14
SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER.....	14
BILAGOR.....	15

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner.

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av område för friluftslivet.

Områdets skärgårdsskogar och andra ingående naturtyper samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald, fågelfauna, kärlväxtflora, mossflora och svampflora ska bevaras.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade huggningar och röjningar,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- genomföra åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Norrboda-Ugglan
NVR-id	2014267
Länsstyrelsens objektnr.	0382-02-165
Kommun	Östhammar
Distrikt	Gräsö
Lägesbeskrivning	Området är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Läget framgår av bifogad översiktskarta, bilaga 3.
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 686646, Y: 6711811
Kartblad Index 100 km	67G
Kartblad Index 5 km	67G 1i SO
Naturgeografisk region	25a Roslagens kust/skärgård
Huvudsaklig objektkategori	K, Kust och skärgård
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Ägarkategori	Privat
Fastighet	Norrboda 2:9 (del av)
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut 03-GRÄ-627 (brunn) Avtalsservitut D201500144545:1.1 (kraftledning)
Areal	Totalareal: 58.8 hektar. Hela arealen utgörs av landareal.
Naturtyper (enligt KNAS)	Granskog 3.5 ha Tallskog 12.5 ha Triviallövskog med ädellövsinslag 0.2 ha Impediment 9.0 ha Triviallövskog 5.2 ha Ädellövskog 0.1 ha Lövblandad barrskog 8.9 ha Barrblandskog 18.0 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen i Uppsala län

Allmän beskrivning

Naturreservatet Norrboda-Ugglan är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Reservatet består av huvudsakligen av gammal, mossrik granskog av ris- och örttyp samt hällmarksskog. Terrängen är småkuperad och kustpåverkad, och landhöjningssuccessionen kännetecknar skogen i vissa delar. Den korta strandzonen består av klippvallar med gles hällmarkstallskog. Enligt den digitala

berggrundskartan består berggrunden i området av granitoid och underordnad syenitoid. Jordartslagret är till stor del urberg uppblandad med stråk av sandig-siltig morän, glacial lera, postglacial sand med tunt lager torv, svallsediment med grus och kärrtorv. Finns även hållar med isräfflor utemot vattnet. Vegetationen indikerar kalkhaltiga jordar.

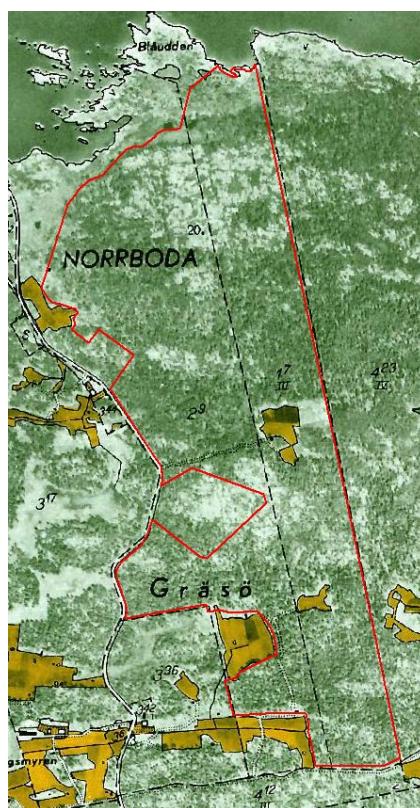
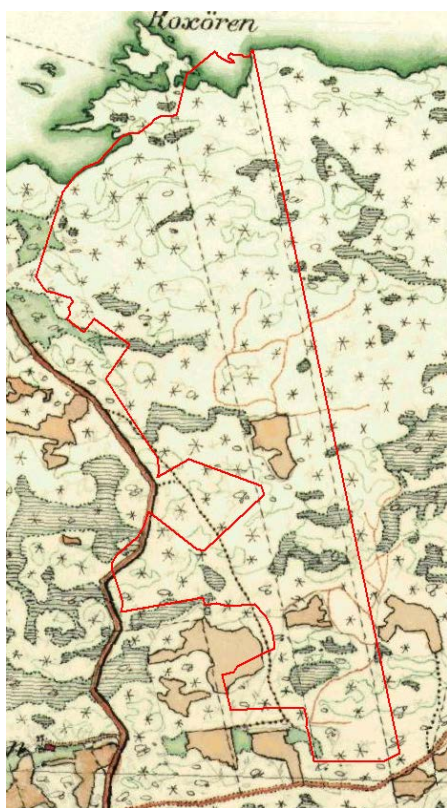
Det finns många gamla tallar och granar och bitvis även en hög täthet av stående och liggande döda träd. I några bestånd finns riktigt gamla träd med granar som är upp till 190 år gamla och tallar som är över 300 år. Inslaget av asp är bitvis stort, både äldre träd och yngre successioner.

Fältskiktet på högre, torrare partier domineras av ris, medan det i fuktiga svackor ersätts av örtrik, ibland kalkpräglad vegetation. I området förekommer landhöjningsskog nära havet, sumpblandskogar, tallmossar och små kärr. De flesta kärr är beväxna med bladvass och har en moss- och fältvegetation som indikerar mellanrikt eller rikt kärr. Området är även hydrologiskt intressant eftersom gamla diken har växt igen och markerna åter börjar försumpas.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området består av kontinuitetsskog och fram till runt 60-talet har stora delar även betats. Odlingssäden, en äldre ängslada samt flera gamla, hamlade träd såsom lönn, ask, björk och asp förekommer i området. Små inägomarker har brukats och fler av dem finns fortfarande kvar, om än i igenväxande. Även om skogsbiotoperna har ett förflutet som hävdade miljöer, har igenväxningen på stora delar gått så långt att de hävdberoende naturvärdena ersatts av andra. Skogen har skötts extensivt under lång tid och vissa delar är idag av naturskogskaraktär med död ved och gamla träd.

På generalstabskartan från 1878 var närmaste by Norrboda och allt norr om den var skoglig utmark. På häradskartan från 1901-1906 är marken markerad som främst barrskog med ett par små insprängda inägomarker och fuktstråk.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

I naturreservatet Norrboda-Ugglan finns stora sammanhängande skogsområden med lång skoglig kontinuitet som brukats traditionellt med skogsbyte och plockhuggning under lång tid. De kalkrika markförutsättningarna ger området dess bredd av orkidéer och den extensivt brukade skogen skapar plats åt mossor, lavar och svampar som är beroende av grova träd och död ved. Områdets naturvärden är främst knutna till naturskog, äldre skogsbyte samt gamla grova träd och lågor.

I området har 22 rödlistade samt ytterligare 11 signalarter påträffats. I norra delen av området förekommer tre rödlistade insekter, två fåglar som omfattas av EU:s fågeldirektiv samt den största mängden fynden av mossor, lavar och svampar. I södra delen av området är de flesta kärlväxterna funna. Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Flera naturvårdsarter knutna till äldre aspar och död aspved förekommer i reservatet, t. ex. västlig njurlav, aspgelélav, stor aspticka, vit vedfingersvamp och kandelabersvamp. På gamla lövträd och äldre hamlade träd som står halvöppet förekommer brunskaftad blekspik, lunglav och aspfjädermossa.

Förekomsten av död ved gynnar många skyddsvärda arter. Ullticka, gränsticka, vintertagging, vedtrappmossa och liten hornflikmossa är alla arter som är knutna till lågor av barrträd i näringsrika skogar. Vintertagging lever på döda eller döende tallar som vanligen är över 250 år i talldominerad barrskog. Både vedtrappmossa och liten hornflikmossa föredrar framförallt gamla, väl slutna skogar med hög och jämn luftfuktighet och med god tillgång på död ved. De substrat mossorna föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på dessa så de kan sprida sig. Även strävlost förekommer ofta i väl slutna skogsbestånd, men gynnas av luckor i krontaket.

Även koralltaggsvampen lever av död ved, men förekommer på lågor av gamla lövträd. För dessa är det dessutom viktigt att ny ved tillkommer i omedelbar anslutning till den befintliga lokalen samt att de vindfällena, döende träd, torrakor och lågor som redan finns lämnas intakta.

Garnlav växer på levande barrträd i trögväxande, glesa bestånd eller i skogsgläntor där luftfuktigheten är stor.

Gul lammticka bildar mykorrhiza med gran och förekommer i örtrik äldre barrskog på kalkrik mark med lång trädkontinuitet och gamla välutvecklade mossmattor. Områdena har inte sällan tidigare varit betesskogar och lämplig skötsel är fri utveckling eller plockhugging av yngre och medelålders träd med efterföljande bete. Det största hotet är avverkning.

I söder finns flera områden med stora bestånd av guckusko. Dessa är känsliga för igenväxning och slutavverkningar men viss plockhugging går bra.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald.

Fåglar

<i>Arenaria interpres</i>	roskarl	VU	F
<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder		F

Kärlväxter

<i>Bromopsis benekenii</i>	strävlost	NT	s
<i>Cephalanthera longifolia</i>	vit skogslilja		A §
<i>Cypripedium calceolus</i>	guckusko	s	A § C
<i>Dactylorhiza m. ssp. Maculata</i>	jungfru marie nycklar		§
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot	s	A §

<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	s	A §
<i>Listera ovata</i>	tvåblad	s	A §
<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot	s	A §
<i>Primula veris</i>	gullviva		§

Mossor

<i>Anastrophyllum hellerianum</i>	vedtrappmossa	NT	s
<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa		s A
<i>Neckera pennata</i>	aspfjädermossa	VU	s C
<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornflikmossa	VU	s
<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	asphättemossa		

Lavar

<i>Albatrellus citrinus</i>	gul lammticka	VU	
<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav		s
<i>Sclerophora farinacea</i>	brunskaftad blekspik	VU	s C
<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav	NT	s
<i>Leptogium saturninum</i>	skinnlav		s
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT	s
<i>Nephroma laevigatum</i>	västlig njurlav	VU	s

Svampar

<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT	s
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp	NT	s
<i>Inonotus rheades</i>	rävticka		s
<i>Lentaria epichnoa</i>	vit vedfingersvamp	NT	s
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	grovticka		s
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka	NT	s
<i>Phellinus nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT	s
<i>Phellinus pini</i>	tallticka	NT	s
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	NT	s
<i>Irpicondon pendulus</i>	vintertagging	NT	s C
<i>Spongiporus undosus</i>	vågticka	VU	

Insekter

<i>Buprestis octoguttata</i>	åttafläckig praktbagge		s
<i>Philereme transversata</i>	svartbrun klaffmätare	NT	
<i>Philereme vetulata</i>	grå klaffmätare	NT	
<i>Phytometra viridaria</i>	jungfrulinsfly	NT	

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
s = Signalart enligt Skogsstyrelsen (2005)

P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C = Ansvarsart för länet
§ = Fridlyst

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2015):

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Nära hotad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Landhöjningen påverkar kuststräckorna inom området. Landmiljön består av omväxlande hållmarker och svackor med kalkhaltiga jordar.

Kulturhistoriska värden

I norra delen av området finns en husgrund, dock inga synliga lämningar utan enligt lokal uppgift skulle här ha funnits en fiskestuga som användes under första världskriget. RAÄ-nummer Gräsö 204. I övrigt finns spår efter lövtäkt som visar på tidigare skötsel.

Värden för friluftslivet

Norrboda-Ugglan har höga värden för friluftslivet, hela Gräsö är ett populärt turistresemål. Reservatsgränsen i väster följer i stort sett den allmänna vägen, som även når vägs ände vid reservatsgränsen, vilket gör området lättåtkomligt. I reservatet finns genomkorsande stigar och det är ett populärt område för skogspromenader. Reservatet gränsar dessutom mot havet med inbjudande klippor utemot vattnet och erbjuder en vackra utsiktspalter.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	örtrik grandominerad kalkbarrskog, lövrik barnnurskog, tallhällar	
Strukturer:	flerskiktat luckigt trädskikt, örtrikt markskikt, gamla träd, grova och solexponerade träd, hamlade träd, död ved	
Växt-, svamp- och djursamhällen:	kalkgynnade kärlväxter, epifytiska mossor och lavar och vedsvampar	
Arter:	<i>Albatrellus citrinus</i> <i>Bromopsis benekenii</i> <i>Clavicornia pyxidata</i>	gul lammticka strävlösa kandelabersvamp

<i>Cypripedium calceolus</i>	guckusko
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp
<i>Irpicodon pendulus</i>	vintertagging
<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornflikmossa
<i>Neckera pennata</i>	aspfjädermossa
<i>Nephroma laevigatum</i>	västlig njurlav
<i>Phellinus ferrugineofuscus</i>	ullticka
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka
<i>Sclerophora farinacea</i>	brunskافتad blekspik

Friluftsliv: naturupplevelse

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken. 2015. Rödlistade arter i Sverige 2015. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
Forslund, M. (red) 2015. Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Meddelandeserien 2015:03 Länsstyrelsen i Uppsala län.
Hallingbäck, T (red.). 2013. Naturvårdsarter, ArtDatabanken SLU. Uppsala.
Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
Naturvårdsverket. 1991: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 3771.
Naturvårdsverket. 1992: Områden av riksintresse för naturvård och friluftsliv –beskrivningar (del av objekt C18). Rapport 4037.
Nitare, J. (red.) 2005. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.

Opublicerade skrifter

- Aronsson, G. m.fl. 2000-2001. Inventering av naturvärden på Norrboda (Kråkan – Uggulan).

Digitala källor

- ArtDatabanken, Artfakta. <http://www.artdatabanken.se/vaara-tjaenster/artfakta/>
Riksantikvarieämbetet. 2011. Fornlämningsregister, tillgängligt på <http://www.fmis.raa.se/cocoon/fornsok/search.html>
Skogsstyrelsen, Skogens pärlor, tillgänglig på <http://karta.svo.se>
Svenska botaniska föreningen, ArtDatabanken http://svenskbotanik.se/wp-content/uploads/2014/04/guckusko_74.pdf

Kartmaterial

- Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Norrboda J112-99-20, Kartlagd 1901-1906.
Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Norrboda J133-13I1i55, Kartlagd 1953.
Lantmäteriets digitala generalstabskarta. Lövsta J243-99-1, Kartlagd 18678.
SGU, digitala jordarts- och berggrundskartor

PLANDEL

Övergripande skötsel

Den övergripande målsättningen med reservatet är att bevara skogens luckiga och flerskiktade karaktär med många äldre träd och mycket död ved. Området ska vara en lämplig biotop för kalkberoende svampar och kärlväxter.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Eftersom denna skötselplan gäller för ett delområde och det är tänkt att ytterligare mark ska tillkomma är planen kortfattad. En mer detaljerad och ingående skötselplan kommer att skrivas när hela reservatsområdet är klart.

Reservatet har därför inte delats upp i olika skötselområden, utan är beskrivet som helhet, se skötselområdeskarta, bilaga 4.1.

Skötselområde A: Ört- och kalkrik barrskog med inslag av lövträd – 58.8 ha

Beskrivning: Gammal skog med varierad trädthet. Det finns en påtaglig förekomst av död ved och gamla träd med många skyddsvärda arter och området saknar spår av kalavverkning. Gran och tall dominerar trädskiktet, med björk och asp som främsta lövträd. Andra lövträd är sälg, lönn, ask och rönn. I norr finns flera gamla hamlade träd (bl.a. ask, björk och lönn) och området har historiskt sett använts som skogsbete och skötts med plockhuggning. Tallhällmarker finns spridda främst i mellersta och norra delarna av skötselområdet, och i södra delarna finns små insprängda gamla ängar med odlingsrösen som är under en igenväxningsfas. Det finns även kalkpåverkade kärr innehållandes till största del vass. I de tätare och mer fuktiga partierna i norra delen finns vedtrappmossa, liten hornflikmossa och strävlost och i de södra delarna finns stora ytor med guckusko.

Bevarandemål: Naturskogsartad blandskog och kalkrik, grandominerad barrskog. Området fortsätter att utveckla naturskogskaraktär med träd i blandade åldrar samt död ved i olika grader av nedbrytning. Epifytfloran är rik liksom förekomsten av naturvårdsarter på död ved. Det fortsätter att finnas inslag av gamla träd, grova och vidkroniga aspar och andra lövträd. De öppna gamla inägomarkerna är öppna och odlingsrösen synliga. Kärren är öppna och fria från igenväxning av träd och buskar. Skogsbete (om praktiskt genomförbart) och en betesgynnad vegetation förekommer i delar av området.

Skötselåtgärder: Nyskapande: Om skogsbete ska förekomma bör lämpliga stängslingsåtgärder vidtas, med särskild hänsyn till angränsande fastigheter. Genomgångar installeras i anslutning till stigar tillsammans med informationsskyltar om betesdjur.
Restaurering: Träd som växer tätt intill skyddsvärda tallar, aspar eller andra lövträd kan vid behov ringbarkas eller fällas, särskilt i brynmiljöer. Plockhuggning av främst gran, till största delen i söder för att gynna guckosko eller för att skapa gläntor vid eventuellt bete. Fällda träd bör lämnas kvar som död ved. I samband med huggning är det av största vikt att markskador, som kan påverka känsliga mykorrhizasvampar med mera, inte uppstår. Røjning av träd på gamla inägor, odlingsrösen och kärr. Nyhamling av lämpliga lövträd genomförs.
Löpande: Skogsbete kan med fördel förekomma i området, om det bedöms som praktiskt genomförbart.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 4.1 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.

Beskrivning: Skogen har höga upplevelsevärden i form av grova gamla hamlade träd och öppna hållmarker och det är lätt att nå ut till kusten med vy mot Örskär. Flera stigar finns inom reservatet, men i övrigt finns inga anordningar eller anläggningar för friluftslivet.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatet stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Områdets friluftsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Skötselåtgärder: Nyskapande:

- Anordna parkeringsplats och sätt upp P-skylt. Innan parkeringsplatsen anläggs måste en överenskommelse finnas med fastighetsägaren.
- Røj och markera befintlig stig enligt karta, bilaga 4.1.
- Røj en rågång. Markera reservatets gräns med färg på träd samt med hörnstolpar.
- Sätt upp informationsskyltar vid parkeringsplatsen samt där den markerade stigen går in i området.

Löpande:

- Städad och välhållen parkering.

- Underhåll av stig.
- Røjning av rågången. Förstärk målning på träd och underhåll av hörnstolpar.
- Byt ut skyltar vid behov.
- Tillsyn av anordningar.

Upplysningar

Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar

Inga vägar går genom reservatet men i norr gränsar reservatet till en väg vilken reservatets parkeringsplats kommer ligga i anslutning mot. Nödvändigt underhåll av ledning i norr får utföras. Stigar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga røjningar i anslutning till dessa får utföras.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där markerade stigar går genom betesområdet.

Jakt

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Befintliga jakttorn och siktgator får underhållas. Nya jakttorn och siktgator får ej uppföras. Uppsättning av saltstenar och utfodring av vilt är inte tillåtet.

UPPFÖLJNING AV SKÖTSELÅTGÄRDER

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

UPPFÖLJNING AV BEVARANDEMÅL

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport Uppföljning av skyddade områden i Sverige och Länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

SAMMANFATTNING OCH PRIORITERING AV ÅTGÄRDER

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Norrboda-Ugglan som regionalt i länet. De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att

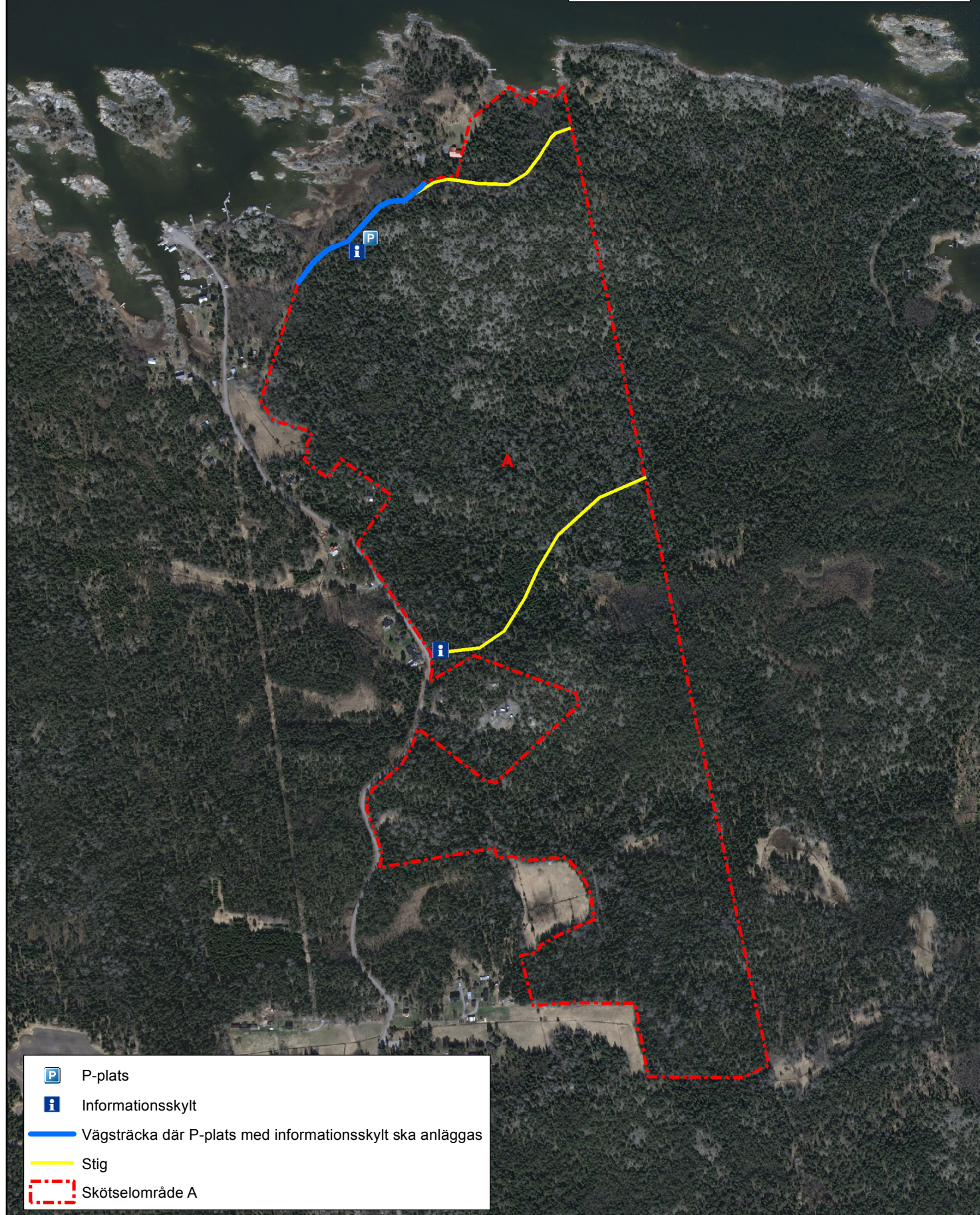
Länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av Länsstyrelsen.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Friställning grova lövträdträd och tallar	1	Initialt, därefter vid behov	A	Skötselanslag
Nyhamling	3	Återhamling vart 5:e till 10:e år.	A	Skötselanslag
Röjning av träd i kärr och på inägomark	2	Vid behov	A	Skötselanslag
Extensivt skogsbete och stängsling	2		A	Skötselanslag
Plockhuggningar om skogsbete införs	1	Initialt, därefter vid behov	A	Skötselanslag
Punktvis röjning för att gynna arter	2	Vid behov	A	Skötselanslag
Anordna eldplats	2	Om detta görs måste ved fyllas på kontinuerligt	Friluftsliv	Skötselanslag
Anordna parkeringsplats, sätta upp P-skylt	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Sätta upp informationsskyltar	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Röja och markera stig	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Gränsmarkering	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av parkering, gräns, informationsskyltar, stig och eventuella anordningar	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag
Uppföljning av skötselåtgärder	1	Efter åtgärd	Alla	Skötselanslag
Uppföljning av bevarandemål	1	Enligt uppföljningsplan	Alla	Skötselanslag

BILAGOR

4.1. Skötselområdeskarta

Bilaga 4.1. Skötselområdesskarta
Tillhör Länsstyrelsens i Uppsala län
beslut 2017-12-12, Dnr 511-3500-13.
Naturreservatet NORRBODA-UGGLAN
Östhammars kommun.

Bilaga 5

Du kan överklaga beslutet

Om du inte är nöjd med Länsstyrelsens beslut, kan du **skriftligen** överklaga beslutet hos Regeringen. **Observera att du ska skicka eller lämna överklagandet till Länsstyrelsen i Uppsala län, 751 86 Uppsala. Du kan även skicka in överklagandet via e-post till uppsala@lansstyrelsen.se.** Det ska du göra därför att Länsstyrelsen måste pröva om överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare till Regeringen.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till Länsstyrelsen **inom tre veckor från den dag beslutet senast tillkännagavs**. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be om att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det Regeringen som beslutar om tiden kan förlängas eller inte.

Ditt överklagande ska innehålla:

- vilket beslut som överklagas, beslutets datum och diarienummer
- hur du vill att beslutet ska ändras
- varför du anser att Länsstyrelsens beslut är felaktigt

Skriv också följande uppgifter, om du inte tidigare lämnat dem:

- personnummer
- adress till bostaden
- telefonnummer där du kan nås
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig

Om du har handlingar eller annat som du anser stöder din uppfattning, bör du skicka med kopior på dessa.

Ombud

Du har rätt att anlita ett ombud för att sköta överklagandet åt dig. I så fall ska ombudet underteckna skrivelsen, bifoga en fullmakt i original från dig samt uppge sitt namn, adress och telefonnummer.

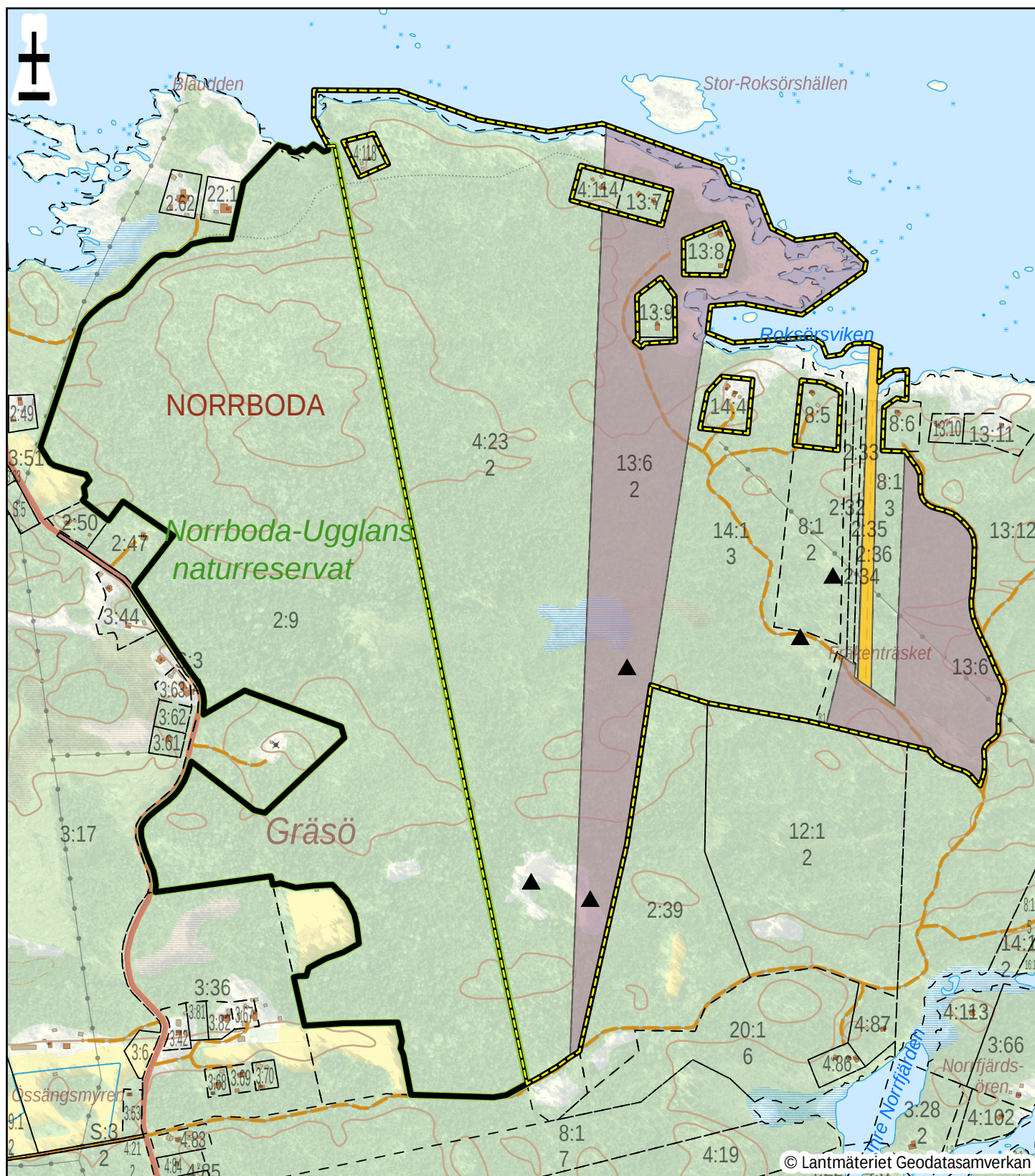
Ytterligare upplysningar

Behöver du veta mer om hur du ska göra, går det bra att ringa till Länsstyrelsen, telefon 010-22 33 000. **Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.**

Bilaga 2.

Slutblad

Föreskriftskarta

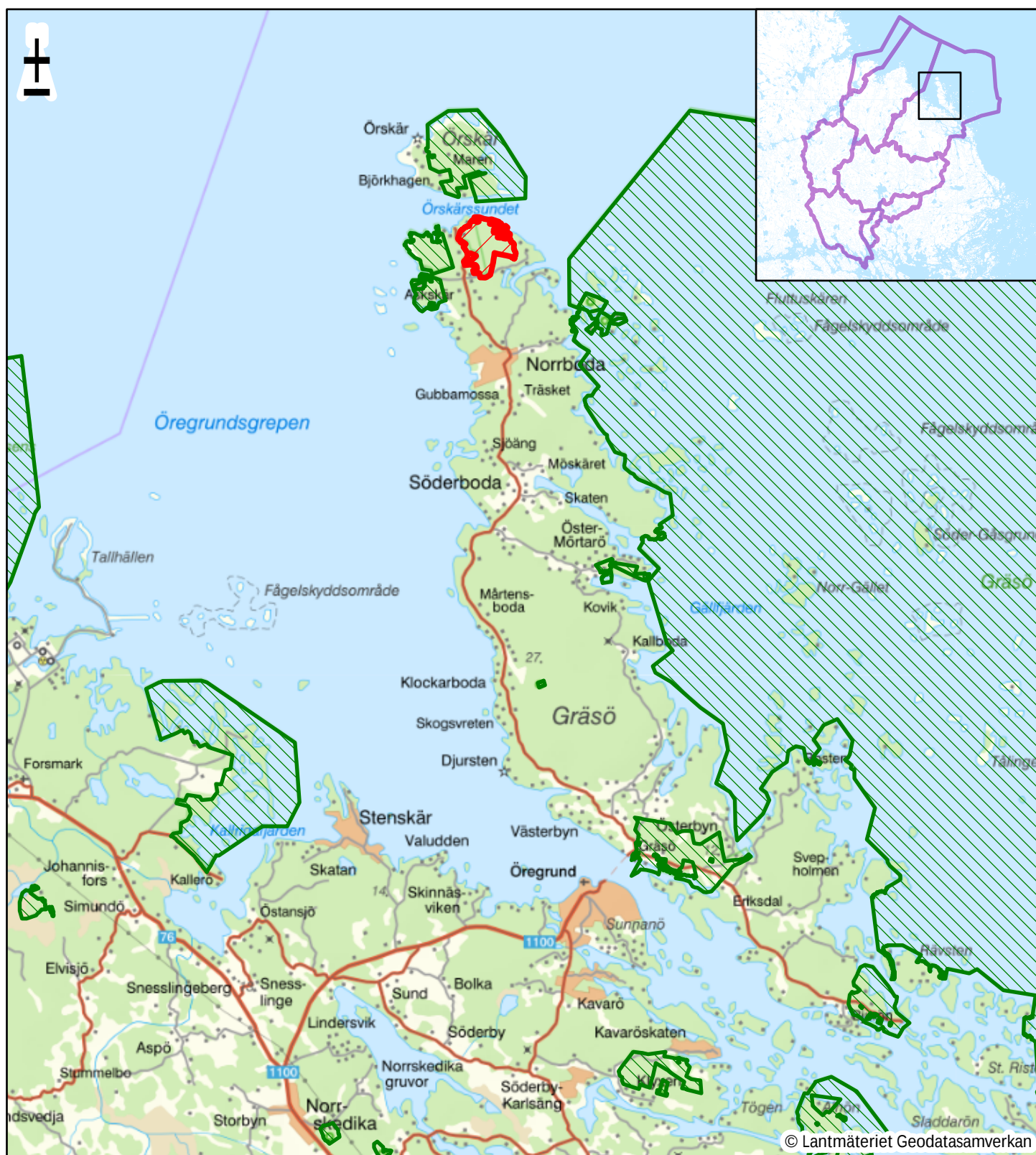

- Reservatsgräns
- Utvidgning av reservat
- Område där jaktorn får uppföras i samråd med reservatsförvaltaren enligt undantag från föreskrift A2
- Område där enkel koja får uppföras efter tillstånd från länsstyrelsen enligt föreskrift A14
- Jaktpass berörda av föreskrift A9

0 0,2 0,4 km

Skala: 1:9 000

Översiktskarta

- Naturreservatet Norrboda-Ugglan
- Övriga naturreservat

0 4 8 km

Skala 1:150 000

Skötselplan för naturreservatet

Norrboda-Ugglan

Östhammars kommun

INNEHÅLLSFÖRTECKNING

SKÖTSELPLANENS SYFTE	3
SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL	3
BESKRIVNINGSDDEL	4
Uppgifter om naturreservatet	4
Allmän beskrivning	5
Historisk och nuvarande markanvändning.....	5
Åtgärdsprogram för hotade arter	6
Områdets bevarandevärden.....	6
Biologiska värden	6
Kulturhistoriska värden	10
Värden för friluftslivet	10
Prioriterade bevarandevärden	11
PLANDEL.....	12
Övergripande skötsel.....	12
Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder	12
Skötselområde A: Ört- och kalkrik barrskog med inslag av lövträd – 90,4 hektar	12
Skötselområde B: Hällmarkstallskog och havsstränder - 51,5 hektar	14
Skötselområde C: Gamla inägor – 4,6 hektar	15
Skötselområde D: Öppen myr – 1,0 hektar	17
Skötselområde E: Sumpskog – 1,8 hektar	17
Anordningar för friluftslivet.....	18
Sammanfattning och prioritering av åtgärder	19
UPPLYSNINGAR.....	20
BILAGOR	21
KÄLLFÖRTECKNING.....	21

SKÖTSELPLANENS SYFTE

Skötselplanen avser främst att ge anvisningar om hur reservatet ska förvaltas för att syftet med naturreservatet ska tillgodoses. Skötselplanen kan, inom ramen för syfte och föreskrifter, justeras vid behov. Länsstyrelsen ansvarar för revidering och fastställande av skötselplaner. Denna skötselplan ersätter den som fastställdes i samband med bildandet av naturreservatet Norrboda-Ugglan (dnr 511-3500-13).

SYFTET MED RESERVATET OCH DESS SKÖTSEL

Syftet med reservatsbildningen är att bevara biologisk mångfald, vårda och bevara värdefulla naturmiljöer samt tillgodose behov av område för friluftslivet.

Områdets skärgårdsskogar och andra ingående naturtyper samt områdets orörda karaktär med dess ekosystem och biologiska mångfald, fågelfauna, kärlväxtflora, mossflora och svampflora ska bevaras.

Syftet ska uppnås genom att:

- inte tillåta skogsbruk eller exploaterande verksamheter,
- skogsmarken hävdas med skogsbete och/eller naturvårdsinriktade huggningar och röjningar,
- genomföra åtgärder som gynnar prioriterade arter,
- genomföra åtgärder för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

BESKRIVNINGSDDEL

Uppgifter om naturreservatet

Naturreservatets namn	Norrboda-Ugglan
NVR-id	2014267
Kommun	Östhammar
Distrikt	Gräsö
Lägesbeskrivning	Området är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen.
Centrumkoordinater (SWEREF99TM)	X: 686969, Y: 6711906
Kartblad Index 100 km	67G
Kartblad Index 5 km	67G 1i SO
Naturgeografisk region	25a Roslagens kust/skärgård
Huvudsaklig objektkategori	K, Kust och skärgård
IUCN-kategori	Ia, Strikt naturreservat (Strict Nature Reserve)
Fastigheter	Norrboda 2:32, 2:33, 2:34, 2:35 och 2:36 samt delar av Norrboda 2:9, 4:23, 8:1, 13:6 och 14:1
Fastighetsanknutna rättigheter	Servitut: 03-GRÄ-627 (brunn); 03-GRÄ-735, 03-GRÄ-738, 03-72/921.17 & 03-81:368.1 (väg & båtplats); 03-72:921.18, 03-72:921.21, 03-72:921.22, 03-72/921.24, 03-72/921.25, 03-72/921.30, 03-72/921.36 & 03-91:276.9 (väg); 03-72/921.26, 03-72/921.31, 03-72/921.32, 03-72/921.34 & 03-72/921.37 (båtplats); 03-91:276.5 & 03-91:276.6 (vattentäkt); 03-91:276.7 (brygga & båthus); 03-72:921.42 (båtplats & brygga) Avtalsservitut: 03-IM1-85/41146.1 (brunn & vattenledning); 0382IM-09/19767.1 (dräneringsledning); D201500144545:1.1, 0382IM-13/25848.1, 0382IM-13/25852.1 (kraftledning); 0382IM-04/26988.1 (starkströmsledning)
Ägarkategori	Privat
Areal (enligt NMD)	149,3 hektar varav 3,4 hektar vattenareal
Naturtyper (enligt NMD)	Öppen våtmark 1,4 ha Övrig öppen mark utan vegetation 4,6 ha Övrig öppen mark med vegetation 5,6 ha Exploaterad mark 2,1 ha Hav 3,4 ha Tallskog (utanför våtmark) 88,4 ha Granskog (utanför våtmark) 12,2 ha Barrblandskog (utanför våtmark) 9,6 ha Lövblandad barrskog (utanför våtmark) 18,3 ha Triviallövskog (utanför våtmark) 1,7 ha Ädellövskog (utanför våtmark) 0,1 ha Tallskog (på våtmark) 0,1 ha Granskog (på våtmark) 0,2 ha Lövblandad barrskog (på våtmark) 1,0 ha Triviallövskog (på våtmark) 0,7 ha
Förvaltare av naturreservatet	Länsstyrelsen Uppsala län

Allmän beskrivning

Naturreseptet Norrboda-Ugglan är beläget på den nordligaste delen av Gräsö, öster om stora vägen. Reservatet består huvudsakligen av gammal, mossrik granskog av ris- och örttyp samt hållmarksskog. Terrängen är småkuperad och kustpåverkad, och landhöjningssuccessionen kännetecknar skogen i vissa delar. Strandzonen består främst av klippställar som övergår i gles hållmarkstallskog. Enligt den digitala berggrundskartan består berggrunden i området av granitoid och underordnad syenitoid. Jordartslagret är till stor del urberg uppblandad med stråk av sandig-siltig morän, glacial lera, postglacial sand med tunt lager torv, svallsediment med grus och kärrtorv. Det finns även hållar med isräfflor utemot vattnet. Vegetationen indikerar kalkhaltiga jordar.

Det finns många gamla tallar och granar och bitvis även en hög täthet av stående och liggande döda träd. I några bestånd finns riktigt gamla träd med granar som är upp till 190 år gamla och tallar som är över 300 år. Inslaget av asp är bitvis stort, både äldre träd och yngre successions.

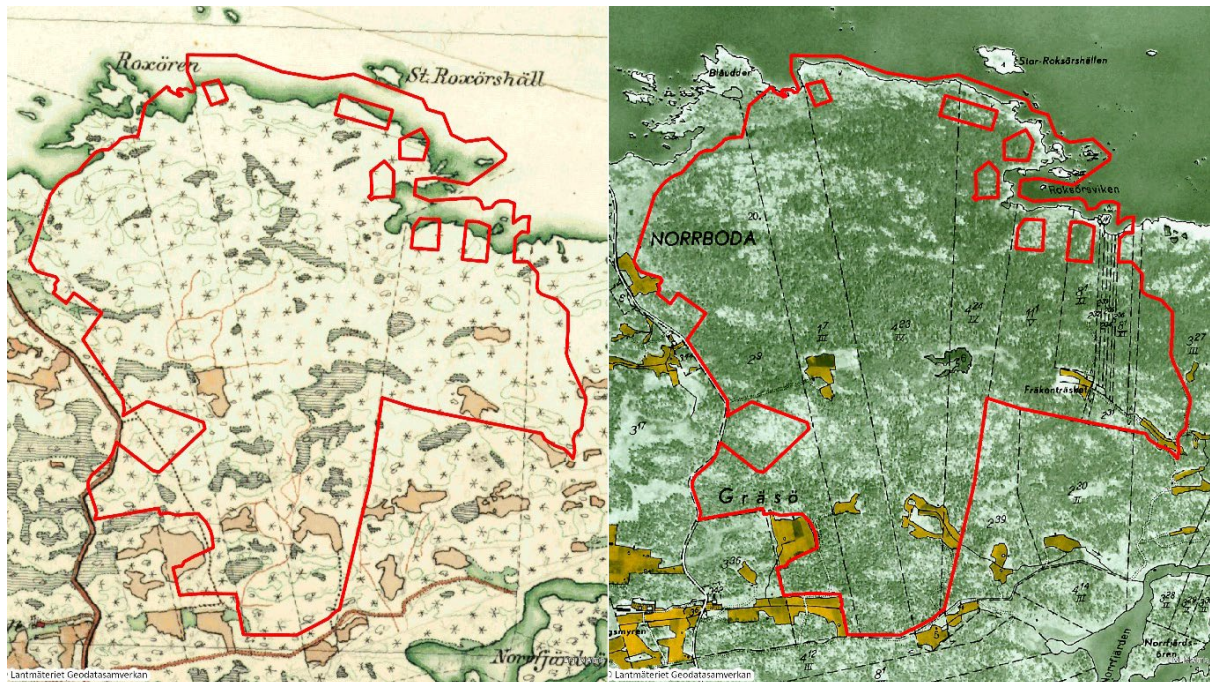
Fältskiktet på högre, torrare partier domineras av ris, medan det i fuktiga svackor ersätts av örtrik, ibland kalkpräglad vegetation. I området förekommer landhöjningsskog nära havet, sumpblandskogar, tallmossar och små kärr. De flesta kärr är beväxna med vass och har en moss- och kärlväxtvegetation som indikerar mellanrika eller rika miljöer. Området är även hydrologiskt intressant eftersom flera gamla diken har växt igen och markerna åter börjar försumpas.

Historisk och nuvarande markanvändning

Området består av skogbeväxna gamla utmarker tillhörande Norrboda by och fram till runt 1950-talet har stora delar betats. Odlingsrösen, en äldre ängslada samt flera gamla, hamlade träd såsom lönn, ask, björk och asp förekommer i området. Små inägomarker togs enligt uppgift upp i början av 1900-talet för att ge vinterfoder åt djuren på gårdarna i trakten och flera av dem finns fortfarande kvar, om än under igenväxning och försumpning. Många av områdets lövträd härstammar troligtvis från tiden kring andra världskriget då efterfrågan på ved var stor och många skogar på Gräsö plockhögs.

Även om skogsbiotoperna har ett förflutet som hävdade miljöer, har igenväxningen på stora delar gått så långt att de hävdberoende naturvärdena ersatts av andra. Skogen har skötts extensivt under lång tid och vissa delar är idag av naturskogskaraktär med död ved och gamla träd. Två undantag är en fastighet på drygt en halv hektar som avverkades runt millennieskiftet och en fastighet som delvis har gallrats vid ett tillfälle under de senaste tio åren.

På generalstabskartan från 1878 var närmaste by Norrboda och allt norr om den var skoglig utmark. På häradskartan från 1901-1906 är marken markerad som främst barrskog med ett par små insprängda inägomarker och fuktstråk.

Figur 1. Häradskartan från början av 1900-talet och Ekonomiska kartan från 1953 med naturreservatsgränsen inritad. (Observera att häradskartans läge är av tekniska skäl något förskjutet åt söder i förhållande till reservatsgränsen.)

Åtgärdsprogram för hotade arter

Vid förvaltningen av naturreservatet ska särskild hänsyn tas till av Naturvårdsverket fastställda åtgärdsprogram för hotade arter eller livsmiljöer. Om Länsstyrelsen får ny kunskap om arter eller naturtyper berörda av åtgärdsprogram inom naturreservatet ska prioriterade åtgärder för dessa kunna utföras under förutsättning att de inte bryter mot naturreservatets syfte och föreskrifter. Granar och tallar äldre än 200 år omfattas av åtgärdsprogrammet för särskilt skyddsvärda träd och naturtyperna kalktallskogar och rikkärr, vilka båda finns i naturreservatet, har också varsitt åtgärdsprogram.

Områdets bevarandevärden

Biologiska värden

I naturreservatet Norrboda-Uggulan finns stora sammanhängande skogsområden med lång skoglig kontinuitet som brukats traditionellt med skogsbeta och plockhuggning under lång tid. De kalkrika markerna ger området dess bredd av orkidéer och den extensivt brukade skogen skapar plats åt mossor, lavar och svampar som är beroende

av grova träd och död ved. Områdets naturvärden är främst knutna till naturskog, äldre skogsbete samt gamla grova träd och lågor. Arter med prioriterat bevarandevärde är understrukna.

Flera naturvårdsarter knutna till äldre aspar och död aspved förekommer i reservatet, till exempel västlig njurlav, aspgelélav, stor aspticka, vit vedfingersvamp och kandelabersvamp. På gamla lövträd och äldre hamlade träd som står halvöppet förekommer brunskaftad blekspik, lunglav och aspfjädermossa.

Förekomsten av död ved gynnar många skyddsvärda arter. Ullticka, gränsticka, vintertagging, vedtrappmossa och liten hornflikmossa är alla arter som är knutna till lågor av barrträd som ofta växt i näringsrika skogar. Vintertagging lever i talldominerad barrskog på döda eller döende tallar som vanligen är över 250 år. Både vedtrappmossa och liten hornflikmossa föredrar framförallt gamla, väl slutna skogar med hög och jämn luftfuktighet och med god tillgång på död ved. De substrat mossorna föredrar är relativt kortlivade och därför är det viktigt att det finns en kontinuerlig tillgång på lämpliga livsmiljöer så att arterna kan sprida sig. Även strävlösta förekommer ofta i väl slutna skogsbestånd, men gynnas av luckor i krontaket.

Även koralltaggsvampen lever av död ved, men förekommer på lågor av gamla lövträd. För denna är det dessutom viktigt att ny ved tillkommer i omedelbar anslutning till den befintliga lokalen samt att de vindfällan, döende träd, torrakor och lågor som redan finns lämnas intakta.

Garnlav växer på levande barrträd i trögväxande, glesa bestånd eller i skogsgläntor där luftfuktigheten är stor.

Gul lammticka bildar mykorrhiza med gran och förekommer i örtrik äldre barrskog på kalkrik mark med lång trädkontinuitet och gamla välutvecklade mossmattor. Områdena har inte sällan tidigare varit betesskogar och lämplig skötsel är fri utveckling eller plockhuggning av yngre och medelålders träd med efterföljande bete. Det största hotet mot arten är avverkning.

I södra delen av reservatet finns flera områden med stora bestånd av guckusko. Dessa är känsliga för igenväxning och slutavverkningar men viss plockhuggning går bra.

I området har 27 rödlistade samt ytterligare 35 signalarter påträffats. Dessa innefattar 5 av länets särskilt utpekade ansvarsarter och i området finns även ansvarsnaturtyperna kalkbarrskog, asprik skog, ädellövmiljöer, torräng, små öar och skär i Östersjön, och rikkärr.

Naturvårdsarter

Begreppet naturvårdsarter är en samlingsterm för arter som är extra skyddsvärda, genom att de indikerar att ett område har höga naturvärden eller i sig själva är av särskild betydelse för biologisk mångfald. Idag omfattar detta begrepp juridiskt skyddade arter, typiska arter, rödlistade arter, ansvarsarter, signalarter och nyckelarter. Typiska arter är arter vars förekomst indikerar så kallad gynnsam bevarandestatus hos aktuell naturtyp enligt EUs art- och habitatdirektiv.

Fåglar

<i>Dryobates minor</i>	mindre hackspett	NT §T
<i>Tetrao urogallus</i>	tjäder	F§T

Insekter

<i>Aromia moschata</i>	myskbock	S
<i>Bupestris octoguttata</i>	åttafläckig praktbagge	ST
<i>Cacotemnus thomsoni</i>	Thomsons trägnagare	S
<i>Callidium coriaceum</i>	bronsbjon	ST
<i>Microbregma emarginatum</i>	granbarkgnagare	ST
<i>Nothorina muricata</i>	reliktböck	NT T
<i>Ptilinus fuscus</i>	aspvedgnagare	S

Kärlväxter

<i>Actaea spicata</i>	svart trolldruva	STK
<i>Bromopsis benekenii</i>	strävlost	STK
<i>Cephalanthera longifolia</i>	vit skogslilja	§SK
<i>Cypripedium calceolus</i>	guckusko	A§STCK
<i>Dactylorhiza maculata ssp. maculata</i>	jungfru Marie nycklar	§T
<i>Daphne mezereum</i>	tibast	STK
<i>Dryopteris cristata</i>	granbräken	S
<i>Epipactis helleborine</i>	skogsknipprot	§STK
<i>Hammarbya paludosa</i>	myggblomster	§
<i>Hepatica nobilis</i>	blåsippa	§TK
<i>Hypochaeris maculata</i>	slätterfibbla	NT
<i>Lathyrus vernus</i>	vårärt	STK
<i>Neottia nidus-avis</i>	nästrot	§S
<i>Neottia ovata</i>	tvåblad	§SK
<i>Paris quadrifolia</i>	ormbär	T
<i>Primula veris</i>	gullviva	§
<i>Rhynchospora fusca</i>	brunag	NT T
<i>Serratula tinctoria</i>	ängsskära	NT
<i>Trifolium spadiceum</i>	brunklöver	NT

Mossor

<i>Buxbaumia viridis</i>	grön sköldmossa	A§ST
<i>Crossocalyx hellerianus</i>	vedtrappmossa	NT T
<i>Leucobryum glaucum</i>	blåmossa	AST
<i>Lophozia ascendens</i>	liten hornfliksmossa	VU
<i>Neckera pennata</i>	aspfjädermossa	VU TC
<i>Odontoschisma denudatum</i>	kornknutmossa	ST
<i>Orthotrichum gymnostomum</i>	asphättemossa	T

Lavar

<i>Alectoria sarmentosa</i>	garnlav	NT T
<i>Bacidia rubella</i>	lönnlav	S
<i>Collema subnigrescens</i>	aspgelélav	VU T
<i>Felipes leucopellaeus</i>	kattfotslav	ST
<i>Gyalecta truncigena</i>	mörk kraterlav	VU
<i>Leptogium saturninum</i>	skinnlav	ST
<i>Lobaria pulmonaria</i>	lunglav	NT T
<i>Megalania grossa</i>	ädellav	EN
<i>Nephroma laevigatum</i>	västlig njurlav	VU T
<i>Nephroma parile</i>	bårdlav	ST
<i>Parmeliella triptophylla</i>	korallblylav	S
<i>Sclerophora farinacea</i>	brunskäftad blekspik	VU C
<i>Scytinium teretiusculum</i>	dvärgtufs	S

Svampar

<i>Albatrellus citrinus</i>	gul lammsticka	VU C
<i>Artomyces pyxidatus</i>	kandelabersvamp	NT T
<i>Climacocystis borealis</i>	trådticka	ST
<i>Cortinarius odorifer</i>	anisspindling	S
<i>Craterellus lutescens</i>	rödgul trumpetsvamp	S
<i>Hericium coralloides</i>	koralltaggsvamp	NT T
<i>Hydnellum aurantiacum</i>	orange taggsvamp	NT T
<i>Hydnellum concrescens</i>	zontaggsvamp	S
<i>Hydnellum ferrugineum</i>	dropptaggsvamp	ST
<i>Inocutis rheades</i>	rävticka	ST
<i>Irpicondon pendulus</i>	vintertagging	NT C
<i>Lactarius scrobiculatus</i>	svavelriska	S
<i>Lentaria epichnoa</i>	vit vedfingersvamp	NT
<i>Osteina undosa</i>	vågticka	VU
<i>Phaeolus schweinitzii</i>	grovticka	S
<i>Phellinidium ferrugineofuscum</i>	ullticka	NT T
<i>Phellinus populicola</i>	stor aspticka	ST
<i>Phellopilus nigrolimitatus</i>	gränsticka	NT T
<i>Porodaedalea chrysoloma</i>	granticka	NT

<i>Porodaedalea pini</i>	tallticka	NT T
<i>Sarcodon imbricatus s.str.</i>	fjällig taggsvamp s.str.	S

Teckenförklaring:

- F = Arten omfattas av EU:s fågeldirektiv
A = Arten omfattas av EU:s art- och habitatdirektiv
§ = Arten är fridlyst i Sverige
S = Signalart enligt Nitare (2019)
P = Arten omfattas av ett åtgärdsprogram för hotade arter
C = Ansvarsart för länet
T = Typisk art för någon av de Natura 2000-habitat som finns i naturreservatet
K = Kalkindikator enligt bilaga 4 i åtgärdsprogram för kalktallskogar

Hotkategori i Sverige enligt rödlistan (2020):

CR = Critically endangered	Akut hotad
EN = Endangered	Starkt hotad
VU = Vulnerable	Sårbar
NT = Near threatened	Nära hotad
DD = Data deficient	Kunskapsbrist

Geovetenskapliga värden

Landhöjningen påverkar kuststräckorna inom området. Landmiljön består av omväxlande hållmarker och svackor med kalkhaltiga jordar.

Kulturhistoriska värden

Odlingsrösen, en äldre ängslada samt flera gamla, hamlade träd såsom lönn, ask, björk och asp förekommer i området. Små inägomarker togs enligt uppgift upp i början av 1900-talet för att ge vinterfoder åt djuren på gårdarna i trakten och flera av dem finns fortfarande kvar, om än under igenväxning och försumpning. Området består dock till största delen av skogbevuxna gamla utmarker tillhörande Norrboda by och fram till runt 1950-talet har stora delar betats. Det historiska brukandet av marken har bidragit till att det idag finns ett rikt biologiskt kulturarv i naturreservatet i form av värdefulla strukturer och artförekomster.

Värden för friluftslivet

Norrboda-Uggulan har höga värden för friluftslivet, hela Gräsö är ett populärt turistresemål. Reservatsgränsen i väster följer i stort sett den allmänna vägen, vilket gör området lättåtkomligt. Naturreservatet genomkorsas av flertalet stigar längs vilka man kan uppleva allt från gamla åkerlappar till orkidérika granskogar. För de artintresserade finns flera rödlistade och ovanliga arter att upptäcka samtidigt som man likväl bara kan njuta av lugnet och tystnaden eller plocka bär eller svamp. Reservatet gränsar också mot havet med inbjudande klippor såväl för solbadare som för kajakpaddlare och i öster kan man blicka ut över havet mot horisonten.

Prioriterade bevarandevärden

Markslag och naturtyp:	örtrik, grandominderad kalkbarrskog, lövrik barnnaturskog, tallhällar	
Strukturer:	flerskiktat, luckigt trädsikt, örtrikt markskikt, gamla träd, grova och solexponerade träd, hamlade träd, död ved	
Växt-, svamp- och djursamhällen:	kalkgynnade kärlväxter, epifytiska lavar och vedlevande mossor och svampar	
Arter:	<i>Albatrellus citrinus</i> <i>Bromopsis benekenii</i> <i>Clavicornia pyxidata</i> <i>Cypripedium calceolus</i> <i>Hericium coralloides</i> <i>Irpicondon pendulus</i> <i>Lophozia ascendens</i> <i>Neckera pennata</i> <i>Nephroma laevigatum</i> <i>Phellinus ferrugineofuscus</i> <i>Phellinus populicola</i> <i>Sclerophora farinacea</i>	gul lammticka strävlost kandelabersvamp guckusko koralltaggsvamp vintertagging liten hornflikmossa aspfjädermossa västlig njurlav ullticka stor aspticka brunskäftad blekspik
Friluftsliv:	naturupplevelse	

PLANDEL

Övergripande skötsel

Den övergripande målsättningen med reservatet är att bevara skogens luckiga och flerskiktade karaktär med många äldre träd och mycket död ved. Området ska vara en lämplig biotop för kalkgynnade svampar och kärlväxter. Norra Gräsö har en historia av utmarksbete och om möjligt bör betesskötsel återinföras i naturreservatet. Även åtgärder i syfte att undvika eller begränsa eventuella angrepp av granbarkborre som kan hota prioriterade bevarandevärden kan vidtas vid behov. Slutligen bör även åtgärder vidtas för att underlätta allmänhetens friluftsliv.

Beskrivning, bevarandemål och skötselåtgärder

Reservatet har delats upp i 5 skötselområden. För avgränsning av områdena A-E, se skötselplanskarta, bilaga 5.1. Naturmiljöerna i reservatsområdet är varierande och gränsen mellan olika skötselområden är på sina håll diffus. Mindre delar av skötselområdena kan avvika väsentligt från skötselområdet i stort.

Under bevarandemål anges en målareal för olika naturtyper enligt EU:s art- och habitatdirektiv, med EU:s fyrsiffriga kod för naturtypen inom parentes.

Skötselområde A: Ört- och kalkrik barrskog med inslag av lövträd – 90,4 hektar

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av gammal skog med varierad trädthet och många gånger kalkpräglad fältskikt. På sina håll finns en påtaglig förekomst av död ved och gamla träd med många skyddsvärda arter. Området saknar spår av kalavverkning med undantag för enstaka mindre hyggen från slutet av 1900-talet. På en av fastigheterna finns även tydliga spår efter gallring som har utförts under 2000-talet. Gran och tall dominerar trädskiktet, med björk och asp som de vanligaste lövträden. Andra lövträd är sälg, lönn, ask, rönn och klibbal. Spritt i området finns flera gamla hamlade träd av bland annat ask, björk och lönn. I söder växer det också en del hassel i anslutning till åkermarkerna utanför naturreservatet. Området har historiskt använts för utmarksbete och plockhuggning vilket speglas i skogens varierande täthet, spridda åldersfördelning och variation av trädslag.

Mindre tallhällmarker, som de beskrivna i skötselområde B, finns spridda inom skötselområdet. Det finns även flertalet kalkpåverkade mindre kärr och glupar i olika successionsstadier. Kärren domineras generellt av vass i fältskiktet och brun- och vitmossor i bottenskiktet. I tätare och mer fuktiga partier av skogen

finns arter som vedtrappmossa, liten hornflikmossa och strävlost. I luckigare delar växer arter som guckusko, svart trolldruva, liljekonvalj och blåsippa. Andra prioriterade arter som påträffats i skötselområdet är gul lammticka, koralltaggsvamp, kandelabersvamp, aspfjädermossa, ullticka, stor aspticka och brunskaftad blekspik.

Figur 2. Skötselområde A.

Bevarandemål: Skötselområdet ska bestå av naturskogsartad, grandominerad skog med goda förekomster av kalkgynnade kärlväxter och svampar. Skogens struktur och sammansättning ska vara präglad av områdets historiska markanvändning som extensivt brukad utmark. Skogen ska bitvis vara luckig med stor andel gamla träd och en tydlig åldersspridning. Tillkomsten av död ved ska ske kontinuerligt och det ska finnas inslag av gamla, grova och vidkroniga lövträd. Det ska även finnas rikliga förekomster av för naturtypen typiska arter inom grupperna kärlväxter, mossor, lavar och svampar.

Skötselområdet har historiskt använts för utmarksbete och om det är praktiskt möjligt bör betesskötsel återinföras. Betesdjur skulle vara positiva både för skogens mångformighet och för fortlevnaden av betes- och trampgynnade arter. Skogen har historiskt varit gles och med vägledning av bland annat historiska kartor bör glesare områden och luckor återskapas alternativt bibehållas genom röjning

och trädfällning. Sådana åtgärder bör dock noga avvägas mot områdets övriga naturvärden.

Arealen taiga (9010) och näringsrik granskog (9050) ska sammanlagt uppgå till minst 84 hektar.

- Skötselåtgärder:
- Skogsbete med tillhörande åtgärder såsom stängsling.
 - Röjning och trädfällning för att glesa ut och återskapa luckor i skogen vid införande av skogsbete. I samband med åtgärder är det viktigt att markskador, som kan påverka känsliga mykorrhizasvampar med mera, inte uppstår.
 - Röjning eller ringbarkning av träd i syfte att skydda värdefulla lavar, träd eller andra kärlväxter. Fällda träd bör lämnas kvar som död ved. I samband med huggning är det viktigt att markskador, som kan påverka känsliga mykorrhizasvampar med mera, inte uppstår.
 - Nyhamling av lämpliga lövträd.
 - Vid större angrepp av granbarkborre som hotar naturreservatets prioriterade bevarandevärden kan åtgärder såsom barkning, rotkapning av vindfällda granar och utplacering av fällor eller fångstvirke vidtas.

Skötselområde B: Hällmarkstallskog och havsstränder - 51,5 hektar

Beskrivning: Skötselområdet utgörs till största delen av glesa, talldominerade skogar på hällmark där markvegetationen domineras av olika torktåliga arter som ljung, lingon, skvattram, renlavar och vitmossor. Ut mot havet är skogen lägre och vindpinad och övergår så småningom i klippstränder med artsamhällen typiska för de olika strandzonerna. Det finns även enstaka moränstränder och små vassbevuxna vikar i skyddade lägen där finmaterial har ansamlats på bottnarna. Längs stränderna finns flera bryggor, pirar och båthus i anslutning till fritidshus som omgärdas av reservatet.

Inom skötselområdet står flertalet riktigt grova, gamla tallar men även de klenare exemplaren är i regel av aktningsvärd ålder. Tillgången på död ved varierar inom skötselområdet men är på sina håll god med både stående och liggande döda träd. En prioriterad art som finns i skötselområdet är vintertagging som är beroende av varma, ljusa barrskogsmiljöer med kontinuitet av död tall.

Bevarandemål: Skötselområdet ska utgöras av gles talldominerad skog på tunna jordtäcken och av varierande ålder. Det ska finnas gott om gamla,

bitvis grova träd och tillkomsten av död ved ska ske kontinuerligt. Strandzonerna ska präglas av havets och vindens krafter och naturligt få förändras i takt med landhöjningen. Det ska finnas rikliga förekomster av för naturtyperna typiska arter inom grupperna kärlväxter, lavar, mossor och svampar. Skötselområdet eller delar av det kan betas om det underlättar eller gynnar betesdriften i intilliggande skötselområden.

Arealen taiga (9010) ska uppgå till minst 43 hektar. Arealerna av rev (1170; 3,3 hektar) och hållmarkstorräng (5,0 hektar; 8230) ska inte minska från dagens nivåer.

Figur 3. Skötselområde B.

Skötselåtgärder: - Området ska främst lämnas åt fri utveckling men skogsbyte med tillhörande åtgärder kan införas om det praktiskt underlättar skötsel av intilliggande områden.

Skötselområde C: Gamla inägor – 4,6 hektar

Beskrivning: Skötselområdet utgörs av flera gamla åker- eller ängsmarker insprängda i det omgivande skogslandskapet. Markerna förefaller inte ha brukats på ett par årtionden och när man tittar på gamla ortofoton kan man se att delar av områdena har börjat växa igen redan på 1960-talet. Idag domineras floran av bredbladiga gräs och

på många håll är träd och buskar på stadig inmarsch. Marken är på flera håll försumpad och många av diken som finns har begränsad funktion idag. På flera ställen finns mer eller mindre övervuxna odlingsrösen. I delområdet längst österut finns en förfallen gammal lada.

Bevarandemål: Skötselområdet ska utgöras av öppna gräsmarker med synliga odlingsrösen. Gränserna mot skogen ska präglas av solbelysta brynmiljöer med mjuka övergångar till den öppna marken. Om betesdrift införs i naturreservatet bör både gräsmarkerna och brynmiljöerna betas. Om betesdrift inte införs kan maskinslätter vara ett alternativ och i så fall kan diken behöva underhållas och körvägar röjas i angränsande skötselområden.

Skötselåtgärder:

- Betesdrift med tillhörande åtgärder alternativt maskinslätter med tillhörande åtgärder såsom underhåll av diken och körvägar.
- Røjning av träd och buskar på öppna marker, odlingsrösen och i bryn. Gynna lövträd och bärande buskar (t.ex. olvon, hassel, apel) för att skapa ljusa, artrika brynmiljöer i övergångszonerna mellan öppen mark och skog.

Figur 4. Skötselområde C.

Skötselområde D: Öppen myr – 1,0 hektar

- Beskrivning:** Skötselområdet utgörs av en mestadels öppen myr av intermediär karaktär. Tall är det dominerande trädslaget på myren och i de omgivande kantområdena. I fältskiktet växer en del vass och typiska myrarter som ljung, tranbär, rostvitmossa och björnvitmossa.
- Bevarandemål:** Området ska utgöras av en hydrologiskt opåverkad myrmark med rikliga förekomster av för naturtypen typiska arter inom grupperna kärlväxter, mossor och svampar. Skötselområdet kan ingå i större betesfällor om det underlättar eller gynnar betesdriften i intilliggande skötselområden. Arealen 7140 öppna mossar och kärr ska uppgå till minst en hektar.
- Skötselåtgärder:** – Slätter eller röjning av buskar kan vidtas vid behov. Vid utebliven hävd kan en alternativ skötselstrategi inriktas mot fri utveckling. Området kan dock ingå i större betesfällor.

Skötselområde E: Sumpskog – 1,8 hektar

Figur 5. Skötselområde E.

- Beskrivning:** Delområde E1 utgörs till största delen av en lövdominerad sumpskog med tuvig mark, träd på socklar och gott om björk och död ved. Delområde E2 utgörs av en sluten alsumpskog i anslutning till Roksörsviken. Delområde E3 utgörs av en

strandnära lövdominerad sumpskog med främst al, björk och gran i trädskiktet.

Bevarandemål: Området ska utgöras av sumpskogar där naturliga vattenfluktuationer påverkar skogens sammansättning och ålder. Tillgången på död ved i olika nedbrytningsstadier ska vara god och det ska finnas rikliga förekomster av för naturmiljön typiska arter. Skötselområdet kan ingå i större betesfällor om det underlättar eller gynnar betesdriften i intilliggande områden. Arealen 9080 lövsumpskog ska uppgå till minst 1,5 hektar.

Skötselåtgärder: - Området ska främst lämnas åt fri utveckling men kan ingå i större betesfällor om det underlättar skötsel av intilliggande områden.

Anordningar för friluftslivet

Se bilaga 5.1 för friluftsanordningarnas/-anläggningarnas läge.

Beskrivning: Skogen har höga upplevelsevärden i form av grova gamla hamlade träd och öppna hållmarker och det är lätt att nå ut till kusten med vy mot Örskär. Flera stigar samt två informationsskyltar om naturreservatet finns i området.

Inom reservatet finns även flera privata anordningar/anläggningar, främst i form av bryggor, som tillhör markägare på intilliggande fastigheter.

Bevarandemål: Lättillgänglig information om naturreservatet finns i området och denna bidrar till att förhöja upplevelsen av besöket. Reservatet stimulerar till naturupplevelser och ett aktivt friluftsliv. Det finns markerade stigar och om betesstängsel sätts upp bör även passager anläggas för att underlätta allmänhetens tillträde. Områdets friluftsanläggningar är i gott skick och underlättar för besökare att uppleva området. Reservatets gräns är tydligt markerad enligt Naturvårdsverkets riktlinjer.

Privata anordningar/anläggningar får skötas och underhållas av respektive ägare inom ramen för befintliga servitut. Anordningarna/anläggningarna hindrar eller avhåller inte allmänheten från några delar av naturreservatet.

Skötselåtgärder: - Anläggning av parkeringsplats och uppsättning av P-skylt. Löpande underhåll vid behov. Innan parkeringsplatsen anläggs måste en överenskommelse finnas med fastighetsägaren.

- Røjning och markering av stigar enligt karta, bilaga 5.1 samt löpande underhåll av desamma.
- Røjning och markering av naturreservatets gränser samt löpande underhåll av desamma.
- Löpande underhåll av befintliga informationsskyltar.

Sammanfattning och prioritering av åtgärder

Denna tabell utgör underlag och stöd för förvaltaren vid planering av åtgärder såväl lokalt i naturreservatet Norrboda-Uggulan som regionalt i länet.

Skötselåtgärd	Prio	Kommentar	Skötselomr.	Finansiering
Införande av beteshävd med tillhörande åtgärder	2	Alla skötselområden kan ingå i betesfällor om det underlättar	A, C	Skötselanslag/ jordbruksstöd
Luckhuggning	2	För att gynna skogsbete, endast aktuellt om skogsbete införs	A	Skötselanslag
Røjning eller ringbarkning av träd	1	För att skydda värdefulla träd eller andra arter, återkommande vid behov	A	Skötselanslag
Nyhamling av lämpliga lövträd	3	Återhamling var 5-10:e år	A	Skötselanslag
Åtgärder mot granbarkborreangrepp	1	Endast om angreppen hotar prioriterade bevarandevärden	A	Skötselanslag
Slätter med tillhörande åtgärder såsom underhåll av diken och körvägar	1	Endast om beteshävd inte kommer till skott	C, D	Skötselanslag
Røjning av träd eller buskar	2	För att förhindra igenväxning av öppen mark eller odlingsrösen	C, D	Skötselanslag
Røjning i bryn	2	För att skapa mjuka övergångar, återkommande vid behov	C	Skötselanslag
Anläggning av parkeringsplats	1		Friluftsliv	Skötselanslag
Røjning och markering av stigar	2		Friluftsliv	Skötselanslag
Gränsmarkering	1	Inom ett år	Friluftsliv	Skötselanslag
Underhåll av parkering, gräns, informationsskyltar, stig och eventuella anordningar	1	Löpande	Friluftsliv	Skötselanslag

UPPLYSNINGAR

Prioritering av skötselåtgärder

De ekonomiska resurserna utgör en begränsande faktor för verksamheten, vilket innebär att länsstyrelsen måste prioritera mellan åtgärder i länets alla reservat. Den slutliga prioriteringen och tidsplaneringen på länsnivå genomförs av länsstyrelsen.

Uppföljning av skötselåtgärder

Länsstyrelsen ansvarar för dokumentation av förändringar inom reservatet, inklusive skötselåtgärder. Dokumentationen bör ske med både anteckningar och fotografier. Skötselåtgärderna ska följas upp för att kontrollera att de genomförda åtgärderna överensstämmer med bevarandemålen. Status före och efter utförda skötselåtgärder ska dokumenteras.

Uppföljning av bevarandemål

Länsstyrelsen ansvarar för uppföljning av bevarandemål i reservatet i enlighet med riktlinjerna i Naturvårdsverkets rapport *Uppföljning av skyddade områden i Sverige* och länsstyrelsens översiktliga plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

Vägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar

Befintliga körvägar (inklusive vägdiken), stigar och ledningar inom reservatet får underhållas. Nödvändiga röjningar i anslutning till dessa får utföras.

Byggnader och andra anläggningar

Längs stränderna i naturreservatet finns flertalet bryggor, pirar och båthus i anslutning till fritidshus på angränsande fastigheter. Underhåll av dessa svarar respektive fastighetsägare för inom ramen för befintliga servitut och gällande lagstiftning.

Upplag m.m.

Tillfälliga upplag får upprättas av förvaltaren i samband med skötsel av området.

Stängsel och staket

Stängsel får sättas upp i de skötselområden som ska betas. Stängslen ska förses med genomgångar där så behövs.

Jakt och fiske

Jakt får bedrivas i enlighet med gällande lagstiftning. Befintliga jaktorn och siktgator får underhållas. Nya jaktorn och siktgator får ej uppföras utan samråd med länsstyrelsen.

BILAGOR

5.1. Skötselplanskarta

KÄLLFÖRTECKNING

Publicerade skrifter

- ArtDatabanken, 2020. Rödlistade arter i Sverige 2020. ArtDatabanken, SLU, Uppsala.
- Forslund, M. (red), 2015. Ansvarsarter och ansvarsnaturtyper i Uppsala län. Meddelandeserien 2015:03 Länsstyrelsen i Uppsala län.
- Forslund, M., 2017. Kalkbarrskogar i Uppsala län – 13 årserfarenheter. Meddelandeserien 2017:20 Länsstyrelsen i Uppsala län.
- Länsstyrelsen i Uppsala län, 1997. Registerblad för område av riksintresse för naturvård i Uppsala län, GRÄSÖ-SINGÖOMRÅDET (NRO 03 018). Reviderad 2004-04-07.
- Länsstyrelsen i Uppsala län och Skogsstyrelsen, 2006. Strategi för formellt skydd av skog i Uppsala län.
- Naturvårdsverket. 2010. Uppföljning av skyddade områden i Sverige. Riktlinjer för uppföljning av friluftsliv, naturtyper och arter på områdesnivå. Rapport 6379.
- Nitare, J. (red.) 2005. Signalarter - Indikatorer på skyddsvärd skog. Flora över kryptogamer. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nitare, J. 2009. Åtgärdsprogram för kalktallskogar 2009-2013. Naturvårdsverket. Rapport 5967.
- Nitare, J. (red.). 2019. Skyddsvärd skog – Naturvårdsarter och andra kriterier för naturvärdesbedömning. Skogsstyrelsens förlag, Jönköping.
- Nordiska ministerrådet, 1984.: Naturgeografisk naturindelning av Norden.
- Rådets direktiv 79/409/EEG av den 2 april 1979 om bevarande av vilda fåglar. Europeiska gemenskapernas officiella tidning nr L 103, 25/04/1979 s. 0001 – 0018. Svensk specialutgåva Område 15 Volym 2 s. 0161.
- Rådets direktiv 1992/43/EEG av den 21 maj 1992 om bevarande av livsmiljöer samt vilda djur och växter. Europeiska gemenskapernas officiella tidning nr L 206, 22/07/1992 s. 0007 – 0050. Svensk specialutgåva Område 15 Volym 11 s. 0114.

Oppublicerade skrifter

- Aronsson, G. m.fl. 2000-2001. Inventering av naturvärden på Norrboda (Kråkan – Uggulan).
- Länsstyrelsen i Uppsala län. 2014. Översiktlig plan för uppföljning av skyddade områden i Uppsala län.

Digitala källor

ArtDatabanken. Artfakta, tillgängligt på <https://artfakta.se/naturvard>.

Riksantikvarieämbetet. Fornsök, tillgängligt på
<https://app.raa.se/open/fornsok/lamning-query>.

Skogsstyrelsen. Skogens pärlor, tillgänglig på <https://kartor.skogsstyrelsen.se/kartor/>.

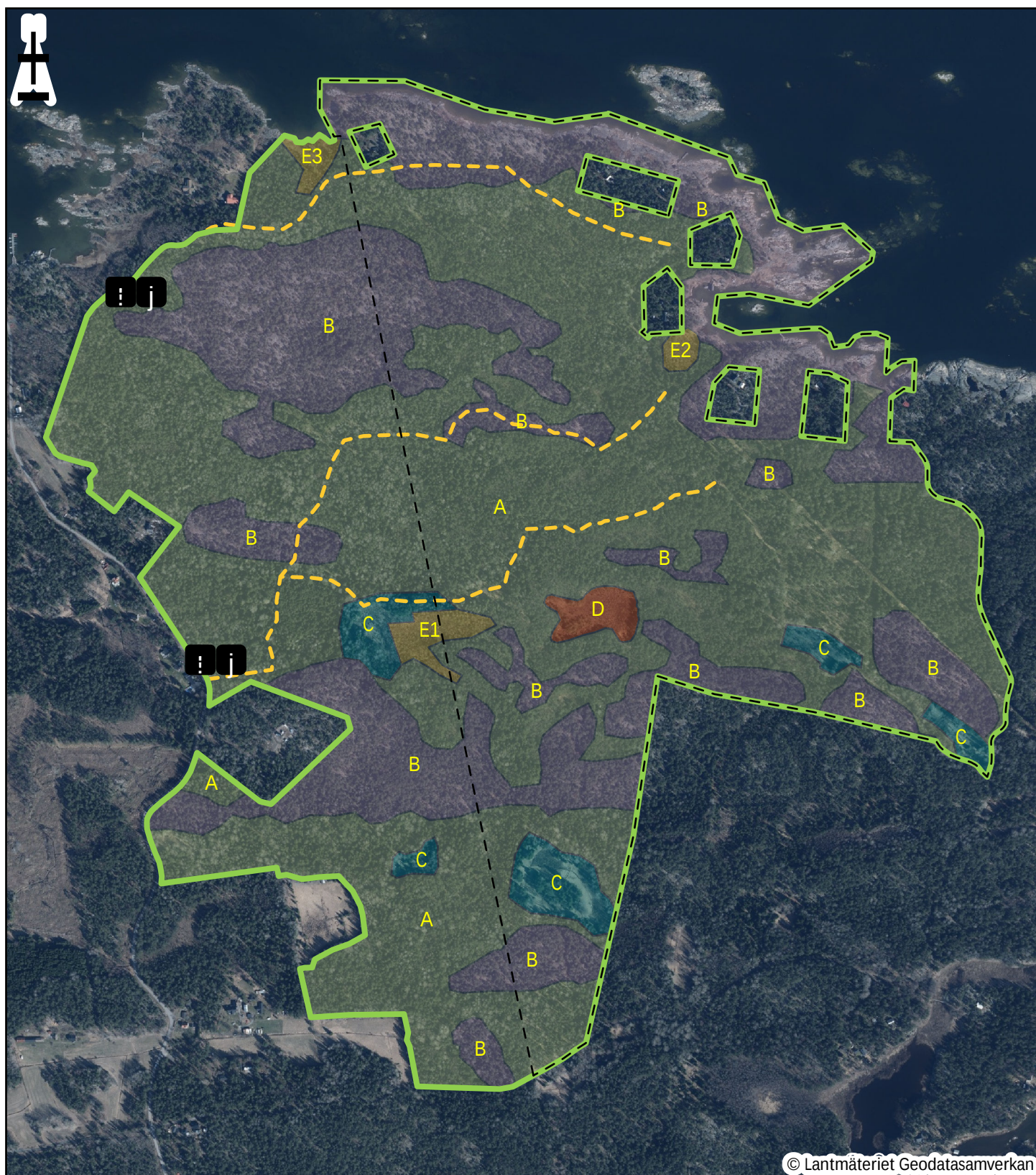
Svenska botaniska föreningen, ArtDatabanken http://svenskbotanik.se/wpcontent/uploads/2014/04/guckusko_74.pdf

Kartmaterial

Lantmäteriets digitala häradsekonomiska karta. Norrboda J112-99-20, Kartlagd 1901-1906.

Lantmäteriets digitala ekonomiska karta. Norrboda J133-1311i55, Kartlagd 1953.
SGU, digitala jordarts- och berggrundskartor

Skötselplanskarta

© Lantmäteriet Geodatasamverkan

	Reservatsgräns		Skötselområden
	Utvidgning av reservat		A - Ört- och kalkrik barrskog med inslag av lövträd
	Informations skylt		B - Hällmarkstallskog och havsstränder
	Parkeringsplats		C - Gamla inägor
	Stg		D - Öppen myr
			E - Sumpskog

0 200 400 m
 Skala: 1:9 000

Hur man överklagar beslutet

Om du inte är nöjd med länsstyrelsens beslut, kan du skriftligen överklaga beslutet hos regeringen.

Så här överklagar Du beslutet

Länsstyrelsen måste pröva att överklagandet har kommit in i rätt tid, innan det skickas vidare tillsammans med handlingarna i ärendet. **Därför ska du lämna eller skicka din skriftliga överklagan till Länsstyrelsen Uppsala län** antingen via e-post; uppsala@lansstyrelsen.se, eller med post; Länsstyrelsen Uppsala län, 751 86 Uppsala.

Tiden för överklagande

Ditt överklagande måste ha kommit in till länsstyrelsen senast **tre veckor** från den dag beslutet senast tillkännagavs. Du anses ha fått del av beslutet den dag det kungörs i ortstidning. Om det kommer in senare kan överklagandet inte prövas. I ditt överklagande kan du be att få ytterligare tid till att utveckla dina synpunkter och skälen till att du överklagar. Sedan är det regeringen som beslutar om tiden kan förlängas.

Ditt överklagande ska innehålla

- Vilket beslut som du överklagar, beslutets datum och diarienummer.
- Hur du vill att beslutet ska ändras.
- Varför du anser att länsstyrelsens beslut är felaktigt.

Skriv också följande uppgifter om du inte tidigare har lämnat dem:

- personnummer,
- adress till bostaden,
- telefonnummer där du kan nås,
- eventuellt övriga uppgifter som behövs för att man ska kunna skicka handlingar till dig.

Om du har handlingar som du anser stödjer din överklagan så bör du bifoga kopior på dessa. Kontakta länsstyrelsen i förväg om du behöver bifoga filer som är större än 15 MB via e-post.

Ombud

Om du anlitar ett ombud som sköter överklagandet åt dig ska ombudet underteckna skrivelsen samt uppge sitt eget namn, adress och telefonnummer. Ombudet bör också bifoga en fullmakt.

Behöver du veta mer?

Har du ytterligare frågor kan du kontakta länsstyrelsen via e-post, uppsala@lansstyrelsen.se, eller via växeltelefonnummer 010-223 30 00. **Fråga efter den som varit föredragande i beslutet.** Ange diarienummer 157-2018.
